

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Ul. Piotrkowska 120
90-006 Łódź

Tel. (42) 636-36-89, Fax (42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-411-13/10/TD

Łódź, dnia 21 września 2011 r.

DECYZJA Nr RŁO 27/2011

I. Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zmianami), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję, wszczętego z urzędu przeciwko PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie,

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy, praktykę polegającą na nadużywaniu przez **PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie**, w zakresie działalności PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna Oddziału Skarżysko-Kamienna, pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego, poprzez narzucanie w umowach o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w układzie zasilania trójfazowym minimalnej wartości mocy przyłączeniowej 6 kW, pomimo istnienia warunków technicznych i prawnych dla przyłączeń o mocach niższych, co stanowiło przejaw narzucania przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści,

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 2 listopada 2010 r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję, wszczętego z urzędu przeciwko PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na **PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie** karę pieniężną za naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w wysokości 260.794 zł (słownie: dwieście sześćdziesiąt tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt cztery złote).

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zmianami) w związku z art. 83 wyżej wymienionej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

obciąża się PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie, kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję w kwocie 78 zł (słownie: siedemdziesiąt osiem złotych) oraz zobowiązuje się PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów tych kosztów w terminie 7 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Prezesem Urzędu”) wpłynęło zawiadomienie o podejrzeniu stosowania przez przedsiębiorcę PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej praktyk monopolistycznych, mogących stanowić naruszenie zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynku dystrybucji energii elektrycznej w zakresie przyłączeń do sieci elektroenergetycznej. W związku z powyższym, w dniu 9 września 2009 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie wyjaśniające w tej sprawie, w toku którego stwierdził, iż jeden z zarzutów przedstawionych przez zawiadamiającego odnosi się do działań Przedsiębiorcy, które można rozpatrywać jako praktyki naruszające interes publiczno-prawny i ograniczające konkurencję.

Na podstawie zebranych w toku postępowania informacji i dokumentów ustalono, iż Przedsiębiorca – za pośrednictwem właściwych rejonowych zakładów energetycznych, mógł narzucać w umowach z odbiorcami większą moc przyłączeniową od zgłaszanej przez podmioty ubiegające się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej. Praktyka ta związana jest z proponowaniem przez ww. przedsiębiorcę mocy przyłączeniowej 6 kW jako minimalnej w warunkach przyłączenia wydawanych na wnioski inwestora. Może to powodować nieuzasadnione zwiększenie opłaty przyłączeniowej (i opłat za usługi dystrybucji w przypadku odbiorców z grup taryfowych innych niż G). Przedsiębiorca wyjaśnił, iż przyłączany podmiot we wniosku o przyłączenie wybiera wartość mocy przyłączeniowej zgodną z wartością przypisanego do niej zabezpieczenia przedlicznikowego. Wartości zabezpieczeń i mocy przyłączeniowych podane są na drukach wniosków o przyłączenie. Minimalna wielkość zabezpieczenia proponowana przez Przedsiębiorcę wynosi 16 A, wielkości tej przypisano moc przyłączeniową na poziomie 6 kW.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu wszczął w dniu 6 sierpnia 2010 r. postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem naruszenia przez PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej zakazu określonego w art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającego na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego, poprzez narzucanie w umowach o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w układzie zasilania trójfazowym minimalnej wartości mocy przyłączeniowej 6 kW, pomimo istnienia warunków technicznych i prawnych dla przyłączeń o mocach niższych, co może stanowić przejaw narzucania przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2010 r. Prezes Urzędu zawiadomił ww. przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania antymonopolowego w sprawie jak wyżej oraz wezwał do

ustosunkowania się do postawionego zarzutu oraz przedstawienia informacji i materiałów uzupełniających. W odpowiedzi, przedsiębiorca poinformował, że liczba zawartych i zrealizowanych umów przyłączeniowych dla podmiotów zasilanych w układzie trójfazowym, których moc przyłączeniowa wynosiła 6 kW, stanowi ok. 1% ogólnej liczby warunków przyłączenia określonych i wydanych przez PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 lipca 2010 r. W związku z powyższym, przedsiębiorca uznał postawiony mu zarzut za nieuzasadniony i bezpodstawny. (dowód: karta Nr 40)

Pismem z dnia 8 listopada 2010 r. (data doręczenia: 15 listopada 2010 r.) przedsiębiorca PGE Dystrybucja Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie (zwana dalej: „PGE Dystrybucja S.A.” lub „Przedsiębiorca”) za pośrednictwem kierownictwa Oddziału w Skarżysku-Kamiennej poinformował, iż postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2010 r. Sąd Rejonowy w Lublinie zarejestrował połączenie spółki PGE Dystrybucja S.A. m.in. ze spółką PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej. Połączenie spółek odbyło się w trybie art. 492 § 1 kodeksu spółek handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółek przejmowanych na spółkę przejmującą – PGE Dystrybucja S.A., w zamian za akcje spółki przejmującej, które zostały wydane akcjonariuszom (udziałowcom) spółek przejmowanych. W wyniku połączenia spółki przejmowane, m.in. PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej, zostały rozwiązane bez przeprowadzenia likwidacji w dniu wykreślenia z rejestru. Ponadto PGE Dystrybucja S.A. oświadczyła, że na podstawie art. 494 § 1 Kodeksu spółek handlowych wstąpiła z dniem rejestracji połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych, tj. również PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej, na zasadzie sukcesji uniwersalnej. Dotychczasowy przedsiębiorca PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej funkcjonuje – zgodnie przedstawionym oświadczeniem PGE Dystrybucja S.A. oraz dokumentami rejestrowymi – jako PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna. (dowód: karty nr 43-49).

W piśmie z dnia 18 stycznia 2011 r. przedsiębiorca PGE Dystrybucja S.A. oświadczył, iż ww. postanowienie Sądu Rejonowego w Lublinie uprawomocniło się w dniu 15 września 2010 r. (dowód: karta Nr 56)

W piśmie z dnia 17 grudnia 2010 r. (data wpływu do Urzędu: 21 grudnia 2010 r.) przedsiębiorca PGE Dystrybucja S.A. oświadczył, iż PGE Dystrybucja Oddział Skarżysko-Kamienna prowadzi swoją działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, części województwa mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego. (dowód: karta Nr 51-52)

Przedsiębiorca oświadczył również, że stawki opłat zmiennych sieciowych, opłat stałych sieciowych i opłat abonamentowych kalkulowane są na poszczególne grupy taryfowe, które będą zatwierdzone w taryfie dla każdego oddziału przedsiębiorcy. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 17 grudnia 2010 r., znak pisma DTA-4211-69(9)/2010/19029/I/KK/EB oraz decyzją z dnia 21 grudnia 2010 r., znak pisma DTA-4211-69(14)/2010/19029/I/KK, zatwierdził Taryfę dla usług dystrybucji energii elektrycznej PGE Dystrybucja S.A. W taryfie tej stawki opłat dystrybucyjnych zostały ustalone dla każdego z oddziałów przedsiębiorcy odrębnie. (dowód: karty Nr 53-54)

W związku z powyższym, w dniu 31 stycznia 2011 r., postanowieniem Nr 3/411-13/10, Prezes Urzędu zmienił treść postanowienia Nr 1/411-13/10 z dnia 6 sierpnia 2010 r. oraz Nr 2/411-13/10 z dnia 6 sierpnia 2010 r. w taki sposób, iż treść: „(...) w związku z podejrzeniem naruszenia przez PGE Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego

Dystrybucja Sp. z o.o. z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej zakazu określonego w art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającego na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego i małopolskiego (...)” otrzymała w nich brzmienie: „(...) w związku z podejrzeniem naruszenia przez **PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie, w zakresie działalności PGE Dystrybucja S.A. Oddziału Skarżysko-Kamienna**, zakazu określonego w art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającego na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego (...)”. O powyższym Prezes Urzędu powiadomił przedsiębiorcę PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie (zwanego dalej: „Przedsiębiorca”). (dowód: karta Nr 70)

W piśmie z dnia 15 lutego 2011 r. (data doręczenia: 18 lutego 2011 r.) Przedsiębiorca poinformował o ujednoczeniu zasad przyłączania nowych odbiorców do sieci dystrybucyjnej na terenie działania oddziałów PGE Dystrybucja S.A. Jak oświadczył Przedsiębiorca, Zarządzeniem Nr 03/10 Wiceprezesa Zarządu Przedsiębiorcy z dnia 1 września 2010 r. wprowadzona została do stosowania „Instrukcja przyłączania odbiorców do sieci dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A.”. Zgodnie z ww. instrukcją dla podmiotów z grupy przyłączeniowej IV, V i VI przyłączanych do sieci o napięciu do 1 kV przy określaniu wielkości zabezpieczenia przedlicznikowego należy się posługiwać następującym zestawieniem przyporządkowań wielkości mocy przyłączeniowych oraz odpowiadającego prądu znamionowego zabezpieczeń przedlicznikowych w układzie zasilania trójfazowym: 1 - 4 kW i 6 A, 5-6 kW i 10 A, 7-10 kW i 16 A, 11-13 kW i 20 A (podano dla niższych mocy przyłączeniowych). (dowód: karty 223 i 229)

Według oświadczenia Przedsiębiorcy zarządzenie, o którym mowa wyżej, weszło w życie z dniem podpisania (tj. 1 września 2010 r.). Jako dowód wprowadzenia ww. instrukcji w życie, Przedsiębiorca przedstawił kopie dokumentów: wniosek o określenie warunków przyłączenia do sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia z dnia 2 listopada 2010 r., odpowiadające wnioskowi warunki przyłączenia wydane przez Oddział w Skarżysku-Kamiennej w dniu 2 listopada 2010 r. oraz umowę o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z dnia 24 listopada 2010 r. Dokumenty te dotyczyły przyłączenia nieruchomości zlokalizowanej w Skarżysku-Kamiennej zasilanej przyłączem o mocy 5 kW w układzie trójfazowym. W warunkach przyłączenia oraz umowie przyłączeniowej wskazano zabezpieczenie główne o prądzie znamionowym 10 A. (dowód: karty Nr 219-223)

W dniu 15 kwietnia 2011 r. Prezes Urzędu poinformował Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. (dowód: karta Nr 419)

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000343124. Przedsiębiorca posiada figurujące w rejestrze przedsiębiorców oddziały zlokalizowane w Łodzi (Łódź Miasto oraz Łódź Teren), Zamościu, Skarżysku-Kamiennej, Rzeszowie, Warszawie, Białymstoku oraz Lublinie. Przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m.in. dystrybucja energii elektrycznej, naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych, roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz wykonywanie instalacji elektrycznych. (dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS, karty Nr 66-68).

Przedsiębiorca pełni rolę operatora systemu dystrybucyjnego i jako taki posiada koncesję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na dystrybucję energii elektrycznej ważną do końca 2025 r.¹ Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625, ze zm.) – zwaną dalej: „Prawo energetyczne”, operatorem systemu dystrybucyjnego w odniesieniu do dystrybucji energii elektrycznej jest przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi (art. 3 pkt 25 Prawa energetycznego). Przez elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną zgodnie z przepisami tej ustawy należy rozumieć sieć wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (art. 3 pkt 11b ustawy).

PGE Dystrybucja S.A. ma ponad (*tajemnica przedsiębiorcy*) odbiorców zamieszkujących obszar 122,4 tys. km kw. Działalność Przedsiębiorcy w zakresie zadań operatora systemu dystrybucyjnego realizuje osiem wymienionych wyżej oddziałów terenowych. PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna prowadzi swoją działalność na obszarze 16,5 tys. km kw. obejmującym 147 gmin na terenie województwa świętokrzyskiego, części województwa mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego:

1) miasta: Białobrzegi Radomskie, Bodzentyn, Busko — Zdrój, Chęciny, Chmielnik, Drzewica, Działoszyce Grójec, Jędrzejów, Lipsko, Iłża, Kazimierza Wielka, Kielce, Końskie, Kozienice, Kunów, Małogoszcz, Miechów, Mogielnica, Nowe Miasto, Ostrowiec Świętokrzyski, Pińczów, Pionki, Przysucha, Radom, Sędziszów, Skalbmierz, Skaryszew, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Stąporków, Suchedniów, Szydłowiec, Warka, Wąchock, Włoszczowa, Wyśmierzyce, Zwoleń,

2) gminy: Bałtów, Bejsce, Belsk Duży, Białaczów, Białobrzegi Radomskie, Bielmy, Bliżyn, Błędów, Bodzechów, Bodzentyn, Borkowice, Brody Iłżeckie, Busko-Zdrój, Charsznica, Chęciny, Chlewiska, Chmielnik, Chotcza, Chynów, Ciepiałów, Czarnocin Pińczowski, Daleszyce, Drzewica, Dynów, Działoszyce, Fałków, Garbatka Letnisko, Gielniów, Głowaczów, Gnojno k. Chmielnika, Gołcza, Gowarczów, Gniewosów, Goszczyn, Górno k. Kielc, Gózd, Grabów Jasieniec, Grodzisko Dolne, Grójec, Hyżne, Iłża, Imielno Jędrzejowskie, Jastrząb, Jastrzębia Jedlińsk, Jedlnia Letnisko, Jędrzejów, Kazanów, Kazimierza Wielka, Kije, Lwów, Końskie, Koszyce, Kowala, Klwów Kozienice, Kozłów k. Miechowa, Krasocin, Książ Wielki k. Miechowa, Kunów, Kyryłów, Leżajsk, Lipsko, Łągów k. Staszowa, Łączna, Łopuszno, Magnuszew, Małogoszcz, Masłów, Michałów k. Pińczowa, Miedziana Góra, Miechów, Mirów, Mirzec k. Wąchocka, Mniów, Mogielnica, Morawica, Nagłowice, Nowa Słupia, Nowe Miasto, Nowy Korczyn, Nozdrzec, Odrzywół, Oksa, Oleśnica k. Stopnicy, Opatowiec, Orońsko, Pacanów, Pawłów k. Wierzbnika, Pałecznica, Piekoszów, Pierzchnica, Pniewy, Pionki, Pińczów, Policzna, Potworów, Promna, Przyłęk, Przysucha, Przytyk, Raclawice k. Miechowa, Radków, Radoszyce, Radzanów, Raków k. Staszowa, Ruda Maleniecka, Rusinów, Rzecznów, Sieciechów, Sienno, Sitkówka Nowiny, Skalbmierz, Skaryszew, Skarżysko-Kościełne, Smyków, Słabosów, Słupia Jędrzejowska, Słupia Konecka, Sobków, Solec, Solec Zdrój, Stara Błotnica, Stąporków, Stopnica, Strawczyn, Stromiec, Suchedniów, Sędziszów, Szydłowiec, Szydłów, Tczów, Tuczępy, Warka, Waśniów, Wąchock, Wieniawa, Wierzbica, Wiślica, Włoszczowa, Wodzisław, Wolanów, Wyśmierzyce, Zagnańsk,

¹ <http://www.ure.gov.pl/portal/bip/import/4/>

Zakrzew, Złota, Zwoleń. (dowód: wyciąg z taryfy PGE Dystrybucja S.A., karta Nr 242 kpl.)

W strukturze PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna funkcjonuje 11 rejonowych zakładów energetycznych: Radom, Kielce, Skarżysko-Kamienna, Busko-Zdrój, Końskie, Miechów, Ostrowiec Świętokrzyski, Jędrzejów, Grójec, Zwoleń, Kozienice. (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 17 grudnia 2010 r., karty Nr 51-52)

Jak poinformował Przedsiębiorca, uwarunkowania historyczne, położenie geograficzne (np. obszary wyżyn i Gór Świętokrzyskich) oraz zróżnicowanie urbanistyczne powodują, że sieci dystrybucyjne, nawet w poszczególnych rejonowych zakładach energetycznych, nie mają jednolitej struktury. Różnice występują zarówno pod względem gęstości urządzeń i sieci, preferowanych rozwiązań technicznych i układów sieciowych, jak i stopni zużycia majątku. Skutkiem tego koszty eksploatacji urządzeń i wynikające z tego koszty usług dystrybucyjnych są zróżnicowane. (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 17 grudnia 2010 r., karta Nr 53)

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzjami z dnia 17 grudnia 2010 r. (DTA-4211-69(9)/2010/19029/I/KK/EB) oraz 21 grudnia 2010 r. (DTA-4211-69(14)/2010/19029/I/KK) zatwierdził taryfę Przedsiębiorcy dla energii elektrycznej na okres do dnia 31 grudnia 2011 r. Pkt 1.2.2 ww. taryfy stanowi, iż odbiorca posiadający miejsca dostarczenia w różnych obszarach działania Przedsiębiorcy, rozliczany jest według stawek opłat określonych dla obszaru właściwego dla miejsca dostarczania. Lektura treści taryfy w punktach 3.1.3, 3.2, 3.3.1 oraz rozdziale 8 pozwala stwierdzić, iż w poszczególnych oddziałach Przedsiębiorcy ustalony został odpowiednio różny podział na grupy taryfowe, różny podział stref czasowych stosowanych w rozliczeniach z odbiorcami, różne okresy rozliczeniowe oraz różne stawki opłat za usługi dystrybucji. W ramach działalności Przedsiębiorcy ustanowione zostały jednak jednolite dla wszystkich oddziałów stawki opłat za przyłączenie do sieci podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej oraz podmiotów zakwalifikowanych do VI grupy (poza źródłami energii), przyłączanych do sieci o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV (pkt 5.5 taryfy). (dowód: wyciąg z taryfy PGE Dystrybucja S.A., karta Nr 242 – kpl)

W ramach prowadzonej działalności dystrybucyjnej Przedsiębiorca dokonuje przyłączeń nowych podmiotów do eksploatowanej przez siebie sieci elektroenergetycznej. Działalność związaną z przyłączaniem do sieci elektroenergetycznych na obszarze pokrywającym się geograficznie w części z obszarem na którym funkcjonuje PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna prowadzi przedsiębiorca PKP Energetyka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – spółka ta przyłącza jednak podmioty do własnej sieci dystrybucyjnej. PKP Energetyka jest odpowiedzialna za prowadzenie ruchu w sieci dystrybucyjnej, eksploatację, konserwację i remonty sieci dystrybucyjnej oraz jej rozbudowę, w ramach posiadanej koncesji na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej na okres do 31 grudnia 2030 r. Koncesja została udzielona Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr PEE/237/3158/N/2/2001/MS z dnia 25 lipca 2001 r. i przedłużona Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DEE/237-ZTO/3158/W/2/2010/BT z dnia 12 maja 2010 r. PKP Energetyka Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DPE-47-61(05)3158/2008/BT z dnia 14 marca 2008 r. oraz Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DPE- 47-75(2)/3158/2008/BT z dnia 29 sierpnia 2008 r. została wyznaczona na operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego na obszarze określonym w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej, z wyłączeniem zlokalizowanych na tym obszarze sieci dystrybucyjnych,

za których ruch jest odpowiedzialny inny operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego lub inny operator systemu połączonego elektroenergetycznego.²

PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o., w której prawa i obowiązki weszła PGE Dystrybucja S.A. z dniem 1 września 2010 r., w okresie na etapie postępowania wyjaśniającego oraz w chwili wszczęcia postępowania w dniu 6 sierpnia 2010 r. stosowała przy określaniu warunków przyłączenia następujące szeregi mocy przyłączeniowych i odpowiadających im wartości zabezpieczeń przedlicznikowych:

Tabela 1. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej: PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. (PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna)

Ilość faz	3	3	3	3	3	3	3	3
Moc (kW)	6	9	12	15	19	24	30	40
Bezp. (A)	16	20	25	32	40	50	63	80

(dowód: pisma Przedsiębiorcy z dnia 9 września 2009 kierowane do URE oraz z dnia 11 maja 2010 r. kierowane do UOKiK, karty Nr 9 i 30)

Zgodnie z oświadczeniem PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. tabele zawierające szeregi mocy przyłączeniowych i odpowiadające im wartości zabezpieczeń przedlicznikowych były zamieszczone na stronie internetowej przedsiębiorcy oraz znajdowały się na drukach „Wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej”, udostępnianych przez Przedsiębiorcę w punktach obsługi klienta w rejonowych zakładach energetycznych (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 11 maja 2010 r., karta Nr 30).

W ww. drukach, na pierwszej stronie w pkt 1 przeznaczonym na określenie przez wnioskodawcę mocy przyłączeniowej, zamieszczono treść „*Moc przyłączeniowa w miejscu dostarczania (moc czynna P wybrana z szeregu na odwrotnej stronie wniosku) ... kW*”. Na drugiej stronie druku, w dolnej części zamieszczono tabele przyporządkowań mocy według treści jw. oraz tekst: „*Uwaga: Odbiorcy o mocy przyłączeniowej powyżej 40 kW wybierają dowolne wartości mocy*”. (dowód: wniosek o określenie warunków przyłączenia nr 1089/07 oraz nr 627/09, karty Nr 77, 214-215).

Przedsiębiorca PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. przyznał, że z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość rozszerzenia szeregu mocy przyłączeniowych o mniejsze wartości (istnieją bezpieczniki i wyłączniki nadmiarowe stosowane w instalacjach odbiorczych o mniejszych prądach znamionowych). Jednak zdaniem ww. przedsiębiorcy w praktyce taka potrzeba nie występowała, ponieważ jest standardem, że mieszkania i domy jednorodzinne posiadają zasilanie trójfazowe. Typowe zapotrzebowanie mocy wynosi dla tych obiektów 12 kW, rzadziej 6, 9 lub 16 kW. Podmioty zaliczone do grup przyłączeniowych II, III i IV mogą wybierać wartości mocy przyłączeniowej. Funkcję kontrolną pobieranej mocy w tych grupach pełnią specjalne układy pomiarowo-rozliczeniowe (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 11 maja 2010 r., karta Nr 31)

² <http://www.pkpenergetyka.pl/pl/strona/81-dzialalnosc-osd->

Zdaniem PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o., przyjęte rozwiązania były korzystne dla podmiotów ubiegających się o przyłączenie, np. przy nominalnej mocy przyłączeniowej 6 kW i stosowanym zabezpieczeniu 16 A wysokość mocy czynnej faktycznie możliwej do pobierania (do zadziałania bezpiecznika) wynosi 11,1 kW. Wynika stąd, że odbiorca płacąc za daną wielkość mocy przyłączeniowej, ma możliwość poboru mocy większej nawet o 85% w układzie zasilania trójfazowym. (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 11 maja 2010 r., karty Nr 30-31)

W piśmie z dnia 9 września 2009 r. skierowanym z wyjaśnieniami na żądanie Urzędu Regulacji Energetyki Środkowo-Zachodniego Oddziału Terenowego w Łodzi (a przekazanym Prezesowi Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego postępowanie niniejsze), PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. stwierdziła m.in., co następuje: „*Przyłączany podmiot we wniosku o przyłączenie wybiera wartość mocy przyłączeniowej zgodną z wartością przypisanego do niej zabezpieczenia przedlicznikowego. Wartości zabezpieczeń I [A] i mocy przyłączeniowych P [kW] podane na drukach wniosków o przyłączenie są następujące:* [zgodnie z wyżej przedstawioną tabelą]. *Natomiast podmioty o mocy przyłączeniowej większej niż 40 kW wybierają dowolne wartości wysokości mocy przyłączeniowej.*” I dalej: „*Za przyłączenie do sieci podmioty zakwalifikowane do IV i V grupy przyłączeniowej oraz VI grupy przyłączane do sieci o napięciu nie wyższym niż 1 kV (z wyłączeniem źródeł energii) wnoszą opłatę za przyłączenie, która stanowi iloczyn stawek opłat za przyłączenie określonych w obowiązującej Taryfie oraz wysokości mocy przyłączeniowej w umowie o przyłączenie. Zgodnie z ww. opisanymi zasadami podmiot we >Wniosku o określenie warunków przyłączenia< (druki wniosków obowiązujące w PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. zamieszczone są na stronie internetowej Spółki oraz dostępne są w siedzibach RZE [tj. rejonowych zakładów energetycznych] i Centrali Spółki) określa wysokość mocy przyłączeniowej dla swojego obiektu. Określona wysokość mocy przyłączeniowej we wniosku, przenoszona jest do warunków przyłączenia i do umowy o przyłączenie*”. (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 9 września 2009 kierowane do URE karta Nr 9)

W piśmie z dnia 17 grudnia 2010 r. Przedsiębiorca podkreślił, że „*stawki przyłączeniowe kalkulowane są na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę odcinków sieci służących do przyłączania podmiotów, określonych w planie rozwoju w odniesieniu do wielkości mocy przyłączeniowej, jednostki długości odcinka sieci służącego do przyłączania lub rodzaju tego odcinka. Tak więc przy kalkulacji ryczałtowej stawki za przyłączenie do sieci niskiego napięcia uwzględniane są łączne nakłady potrzebne na budowę niezbędnych odcinków sieci (przyłączy oraz łączną moc przyłączeniową podmiotów)*”. Ponieważ „*techniczne wykonanie przyłącza trójfazowego na moc przyłączeniową 1 kW tylko minimalnie różni się od wykonania przyłącza na wyższą moc przyłączeniową, np. 40 kW*”, w związku z powyższym, zdaniem Przedsiębiorcy, „*przyłączane podmioty poprzez wniesienie opłaty przyłączeniowej współfinansują budowę takiego samego przyłącza, lecz udział ich środków w tej budowie jest nierównomierny, ponieważ wysokość ponoszonych opłat za przyłączenie nie jest bezpośrednio związana z rzeczywistymi kosztami wykonania przyłącza*” (dowód: karta Nr 53). Tym samym, zdaniem Przedsiębiorcy, podmioty zamawiające moc przyłączeniową o wyższych mocach są nieproporcjonalnie bardziej obciążani kosztami budowy, niż podmioty zamawiające moce niższe.

Jak stwierdził również Przedsiębiorca, na obszarze działania Oddziału Skarżysko-Kamienna (dawniej PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.) zdarzył się jeden przypadek, w którym podmiot wnioskował o moc przyłączeniową poniżej 6 kW (tj. 1,1 kW) w trójfazowym układzie zasilania, zakończony jednak zawarciem umowy o przyłączenie na moc 6 kW. Jak

wynika z przedłożonej dokumentacji, dotyczyło to przypadku przyłączenia, o którym była mowa w zawiadomieniu będącym podstawą wszczęcia postępowania wyjaśniającego poprzedzającego niniejsze postępowanie, a które obejmowało gminną przepompownię ścieków, napędzaną silnikiem elektrycznym trójfazowym o mocy znamionowej 1,1 kW. Przedsiębiorca stwierdził, że przyjęte ostatecznie rozwiązanie techniczne realizacji warunków tegoż przyłączenia z mocą przyłączeniową na poziomie 6 kW zostało omówione i uzgodnione z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie, czego dowodem zdaniem Przedsiębiorcy jest zawarta umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej. (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 15 lutego 2011 r., karty Nr 73-85)

Przedsiębiorca oświadczył ponadto, że poza przypadkiem wymienionym wyżej, w okresie począwszy od 1 stycznia 2008 r. do 31 lipca 2010 r. nie zdarzyły się przypadki złożenia wniosków o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej na moc przyłączeniową w trójfazowym układzie zasilania na poziomie niższym niż 6 kW. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 lipca 2010 r. zostało określonych łącznie – dla grup przyłączeniowych IV-VI – ponad (*tajemnica przedsiębiorcy*) warunków przyłączenia do sieci zarządzanej przez Oddział Przedsiębiorcy w Skarżysku-Kamiennej (dawniej PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.), w tym 279 dotyczących zawartych i zrealizowanych umów przyłączeniowych na moc przyłączeniową w wysokości równej 6 kW. Przyłączenia określające moc 6 kW dotyczyły m.in. następujących obiektów: budynki mieszkalne (101 szt., grupa przyłączeniowa V, taryfa G), budynki gospodarcze (13 szt., gr. przył. V, taryfa C), obiekty działalności gospodarczej (20 szt., gr. przył. V, taryfa C), działki letniskowe (30 szt., gr. przył. V, taryfa G), pompownie wody i przepompownie ścieków (47 szt., gr. przył. V, taryfa C), oświetlenie uliczne (3 szt., gr. przył. VI, taryfa C). (dowód: pisma Przedsiębiorcy z dnia 25 sierpnia 2010 r. oraz 15 lutego 2011 r., karty Nr 40 i 74)

Zgodnie z art. 7 ust. 8 pkt 2 Prawa energetycznego za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV, z wyłączeniem przyłączania źródeł i sieci, opłatę ustala się w oparciu o stawki opłat zawarte w taryfie, kalkulowane na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę odcinków sieci służących do przyłączania tych podmiotów. Stawki te mogą być ustalane w odniesieniu do wielkości mocy przyłączeniowej, jednostki długości odcinka sieci służącego do przyłączenia lub rodzaju tego odcinka. Wymienione wyżej średnioroczne nakłady inwestycyjne określone są w planie rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunku zagospodarowania przestrzennego gminy. Plany rozwoju, o których mowa wyżej, przedsiębiorstwa energetyczne sporządzają na okresy nie krótsze niż trzy lata (por. art. 16 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego). Taryfy wprowadzające opłatę za przyłączenie do sieci ustalane są przez przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesje i podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej: „Prezes URE”) – art. 47 ust. 1 Prawa energetycznego.

W myśl przepisów Prawa energetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie, obowiązane jest niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia Prezesa URE i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy (art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego). W

przypadku gdy przedsiębiorstwo energetyczne odmówi przyłączenia do sieci z powodu braku warunków ekonomicznych, za przyłączenie do sieci przedsiębiorstwo to może pobrać opłatę w wysokości uzgodnionej z podmiotem ubiegającym się o przyłączenie w umowie o przyłączenie. W takim przypadku nie stosuje się stawek opłat za przyłączenie zawartych w taryfie (por.: art. 7 ust. 9 Prawa energetycznego). Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, rozstrzyga Prezes URE, na wniosek strony.

Zgodnie z przepisem § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. z 2007 r., Nr 93, poz. 623, ze zmianami) zwanego dalej: „Rozporządzenie systemowe” - podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci, składa wniosek o określenie warunków przyłączenia w przedsiębiorstwie energetycznym zajmującym się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, do którego sieci ubiega się o przyłączenie. Przedsiębiorstwo energetyczne wydaje warunki przyłączenia, które przekazywane są wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie do sieci (por.: § 8 ust. 6 ww. rozporządzenia).

Zgodnie z § 2 pkt 9 rozporządzenia systemowego moc przyłączeniowa to moc czynna planowana do pobierania lub wprowadzania do sieci, określona w umowie o przyłączenie do sieci jako wartość maksymalna wyznaczana w ciągu każdej godziny okresu rozliczeniowego ze średnich wartości tej mocy w okresach 15-minutowych, służącą do zaprojektowania przyłącza. Moc umowna jest to zaś moc czynna pobierana lub wprowadzana do sieci, określona w umowie o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej lub w umowie kompleksowej, jako wartość maksymalna, wyznaczana w ciągu każdej godziny okresu rozliczeniowego ze średnich wartości tej mocy rejestrowanych w okresach 15 – minutowych (por.: § 2 pkt 10a)

W przypadku zastosowania u odbiorcy liczników mocy uśrednianie mocy odbywa się w okresie 15-minutowym. Układ do kontroli poboru mocy dokonuje pomiaru ciągłego pobieranej energii i całkuje ją w cyklu 15-minutowym. Wartość tak wyznaczonej mocy 15-minutowej pobranej jest przypisywana pierwszej minucie każdego okresu całkowania i porównywana z wartością mocy 15-minutowej umownej. Zaleca się, aby początek okresu całkowania przesuwany był w czasie co minutę. W ten sposób dla każdej minuty w godzinie wyznaczana jest właściwa dla niej wartość 15-minutowej mocy pobranej i ewentualna wartość przekroczenia mocy umownej. Tak więc co minutę wyznaczana jest moc średnia i porównywana z największą dotychczas zarejestrowaną oraz porównywana z mocą umowną. Wyznaczanie mocy maksymalnej obejmuje 1 godzinny okres rozliczeniowy, na zakończenie którego następuje ponowne jej zerowanie. Jeśli wyznaczona w danej godzinie moc maksymalna, będąca maksymalną wartością ze wskazań średnich mocy 15-minutowych w danej godzinie, przekracza moc umowną, nadwyżka jest rejestrowana. Dla każdej godziny dokonywana jest następująca operacja: ze zbioru 60 wartości 15-minutowych mocy pobranej dokonywany jest wybór najwyższego przekroczenia i ta wartość jest przypisywana danej godzinie. Dla okresu rozliczeniowego dokonywane jest sumowanie wielkości przekroczeń określonych zgodnie z pkt. 3 dla wszystkich godzin, w których przekroczenia te zostały ustalone. Kontrola nadwyżki, czyli przekroczenia mocy umownej polega na rejestracji i sumowaniu co godzinę największego przekroczenia mocy, jakie w trakcie jej trwania nastąpiło (jeśli wystąpiło).³

³ Por. pismo Prezesa URE z dnia 7 lipca 2003 r. do prezesów spółek dystrybucyjnych, znak: DTA-610/1823/2003/Tok, w: K. Majka: *Oplaty za przekroczenie mocy umownej w taryfach przedsiębiorstw przesyłowych i dystrybucyjnych*, CIRE. Publikacje i opracowania, grudzień 2003.

Z powyższego, jak i z podanej w cytowanym wyżej rozporządzeniu systemowym definicji mocy przyłączeniowej i umownej wynika, że dozwolone jest krótkookresowe (chwilowe) przekraczanie mocy umownej (w praktyce najczęściej również przyłączeniowej, z uwagi na częste pokrywania się wartości mocy umownej z wcześniej określoną mocą przyłączeniową), w związku z np. rozruchem silników elektrycznych, o ile maksymalna – w danej godzinie – wartość z uśrednionych wartości mocy pobranych w okresach 15 min. nie przekraczała mocy umownej (przyłączeniowej).

Wymagany zakres warunków przyłączenia wydawanych (proponowanych) przez operatorów systemów dystrybucyjnych określony jest w §8 ust.1 ww. rozporządzenia systemowego. W szczególności, pkt 10 powołanego §8 ust. 1 nakazuje przedsiębiorstwom energetycznym ustalenie rodzaju i usytuowania zabezpieczenia głównego, dane znamionowe oraz niezbędne wymagania w zakresie elektromagnetycznej automatyki zabezpieczeniowej i systemowej.

Przepis §3 rozporządzenia systemowego dzieli odbiorców na grupy przyłączeniowe i stanowi w ust. 1 pkt 5 i 6, iż grupę piątą (V) tworzą podmioty, których urządzenia, instalacje i sieci są przyłączane bezpośrednio do sieci o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV oraz mocy przyłączeniowej nie większej niż 40 kW i prądzie znamionowym zabezpieczenia przedlicznikowego nie większym niż 63 A, natomiast grupę szóstą (VI) - podmioty, których urządzenia, instalacje i sieci są przyłączane do sieci poprzez tymczasowe przyłącze, które będzie, na zasadach określonych w umowie, zastąpione przyłączem docelowym, lub podmioty, których urządzenia, instalacje i sieci są przyłączane do sieci na czas określony, lecz nie dłuższy niż rok.

W toku postępowania zasięgnięto opinii Urzędu Regulacji Energetyki (zwany dalej: „URE”) w zakresie oceny przyjętych przez Przedsiębiorcę zasad określania mocy przyłączeniowej. W związku z powyższym uzyskano opinię skierowaną bezpośrednio do Prezesa UOKiK, jak i informacje o stanowiskach URE zajmowanych w innych przypadkach, w zakresie będącym przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu. Z informacji uzyskanych od URE wynika m.in., że nie istnieją rozwiązania prawne, które umożliwiłyby jednoznaczne powiązanie wielkości zabezpieczeń z mocami przyłączeniowymi lub umownymi. Operatorzy systemów dystrybucyjnych stosują przyporządkowania między wielkością zabezpieczenia a mocą. Zabezpieczenie ma pełnić funkcję „strażnika mocy”, co ma uniemożliwić powstawanie sytuacji, gdy odbiorca pobiera moc większą niż umową lub przyłączeniową. Unika się wtedy – według operatorów – stosowania drogich urządzeń do ograniczania mocy dostarczanej, względnie pobierania mocy wyższej niż zadeklarowanej. W przypadku podmiotów zakwalifikowanych do V grupy przyłączeniowej w zdecydowanej większości nie są stosowane wskaźniki poboru mocy maksymalnej, tak więc maksymalna wielkość mocy możliwej do pobrania wynika z wielkości zainstalowanych zabezpieczeń przedlicznikowych. Jest to w praktyce jedyny element, który może również ograniczyć pobór wnioskowanej przez podmiot mocy. Według URE proponowane przez PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. zabezpieczenie 16 A i odpowiadającej mocy przyłączeniowej 6 kW jako minimalnych – może być uznane za narzucanie uciążliwych warunków umowy. Zdaniem URE nie istnieją bowiem przeszkody, by operator dokonywał przyłączenia przy użyciu bezpiecznika o niższej wartości prądu znamionowego niż 16 A. W opinii URE, z przepisów rozporządzenia systemowego jednoznacznie wynika, że moc przyłączeniowa ustalana jest przez przyszłego odbiorcę energii elektrycznej na poziomie jego faktycznego zapotrzebowania i nie może być zmieniana przez operatora. Korygowanie wielkości tej mocy poprzez przyporządkowanie jej do zalecanych wielkości prądów znamionowych zabezpieczeń przedlicznikowych nie znajduje żadnego uzasadnienia w przepisach. Kontrola jej dotrzymania

stanowi problem wtórny i może zostać rozwiązana przez operatora w różny sposób. (dowód: pismo Oddziału Terenowego URE w Łodzi z dnia 30 września 2009 r. kierowane do Przedsiębiorcy oraz Prezesa URE kierowane do UOKiK, karty Nr 12, 20-22).

Dokumenty i informacje przekazane przez URE dotyczyły między innymi postępowania prowadzonego przez Środkowo-Zachodni Oddział Terenowy URE w Łodzi, wszczętego w wyniku tego samego zawiadomienia, które było podstawą wszczęcia niniejszego postępowania). Postępowanie to – z racji zawarcia umowy przyłączeniowej pomiędzy podmiotem przyłączanym a operatorem systemu dystrybucyjnego przed złożeniem zawiadomienia – nie zakończyło się wydaniem decyzji administracyjnej Prezesa URE, a jedynie przekazaniem przedsiębiorcy opinii urzędu oraz poinformowaniem Departamentu Taryf URE o zauważonych nieprawidłowościach. (dowód: pismo Prezesa URE kierowane do UOKiK, karty Nr 20-21)

Taryfa energii elektrycznej dla PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o., zatwierdzona Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DTA-4211-115(11)/2009/2010/13845/III/JS z dnia 12 stycznia 2010 r., obowiązująca od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. (zwana dalej: „Taryfa 2010”), zawierała następujące uregulowania:⁴

- pkt 4.4 taryfy stwierdza, iż za przyłączenie podmiotów (odbiorców energii) zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej innych, niż źródeł współpracujących z siecią oraz sieci przedsiębiorstw energetycznych, pobiera się opłatę, która stanowi iloczyn stawki opłaty za przyłączenie oraz wielkości mocy przyłączeniowej określonej w umowie o przyłączenie.

- wspomniane wyżej stawki opłat za przyłączenie do sieci dla podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej wynosiły dla przyłącza napowietrznego odpowiednio 107,46 zł/kW i 113,97 zł/kW, zaś dla przyłącza kablowego 134,60 zł/kW i 142,20 zł/kW.

Taryfa PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. zatwierdzona przez Prezesa URE decyzją Nr DTA-4211-123(15)/2008/2009/13845/II/JS z dnia 15 stycznia 2009 r. obowiązująca do 31 grudnia 2009 r. (zwana dalej: „Taryfa 2009”), wyznaczała w pkt 7.10 stawki opłat za przyłączenie do sieci dla podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej w wysokości odpowiednio dla przyłącza napowietrznego 106,40 zł/kW i 112,84 zł/kW, zaś dla przyłącza kablowego 133,27 zł/kW i 140,79 zł/kW,

Wymienione wyżej stawki podawane są w taryfach w wysokości nieuwzględniającej należności wynikającej z wysokości podatku od towarów i usług VAT.

Zgodnie z zapisami ww. taryf, odbiorcy zasilani z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia o mocy umownej nie większej niż 40 kW i prądzie znamionowym zabezpieczenia przedlicznikowego nie większym niż 63 A zaliczani są do grup taryfowych C1x (tj. C11 z rozliczeniem jednostrefowym, C12a z rozliczeniem dwustrefowym – szczyt/pozaszczyt, C12b z rozliczeniem dwustrefowym – dzień/noc).

Do grupy taryfowej G zaliczani są niezależnie od poziomu napięcia zasilania i wielkości mocy umownej odbiorcy, którzy zużywają energię elektryczną na potrzeby m.in. gospodarstw domowych, lokali o charakterze mieszkalnym, jak również domów letniskowych, garaży indywidualnych odbiorców oraz innych pomieszczeń gospodarczych związanych z prowadzeniem gospodarstw domowych, w których nie jest prowadzona działalność gospodarcza.

⁴ http://www.pgedystrybucja.pl/images/stories/doc/taryfy/2011/01/Skarzysko_taryfa.pdf

W toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego niniejsze postępowanie zebrano również informacje od czterech innych dystrybutorów energii elektrycznej: P. Sp. z o.o., E. Sp. z o.o., E. S.A., R. Sp. z o.o. Informacje te potwierdziły, iż normą jest na rynku dystrybucji energii elektrycznej, iż operatorzy w określanych warunkach przyłączenia do sieci wiążą wielkość mocy przyłączeniowej i umownej z wartościami zabezpieczeń przedlicznikowych. Na wezwanie Prezesa Urzędu przedsiębiorcy przedstawili stosowane tabele wartości mocy przyłączeniowych w trójfazowym układzie zasilania wraz z odpowiadającymi im wartościami prądu znamionowego zabezpieczenia. (dowód: karty Nr 25-39)

Tab. 2. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej: P. Sp. z o.o.

Ilość faz	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moc (kW)	1-3	4-6	7-9	10-12	13-45	16-18	19-21	22-24	25-33	34-40
Bezp. (A)	16	20	25	35	40	50	50	50	63	63

(dowód: pismo P. Sp. z o.o. z dnia 6 maja 2010 r., karta Nr 25)

Tab. 3. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej: R. Sp. z o.o.

Ilość Faz	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moc (kW)	1-3	4-6	7-9	10-12	13-45	16-19	20-24	25-31	32-40	41-50
Bezp. (A)	6	10	16	20	25	32	40	50	63	80

(dowód: pismo R. Sp. z o.o. z dnia 12 maja 2010 r., karta Nr 34)

Tab. 4. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej: E. Sp. z o.o.

Ilość Faz	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moc (kW)	6	8	10	12	16	20	22	25	32
Bezp. (A)	10	13	16	20	25	32	35	40	50

(dowód: pismo E. Sp. z o.o. z dnia 11 maja 2010 r., karta Nr 39)

Tab. 5. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej: E. S.A.

Ilość faz	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moc max (kW)	3,9	6,4	10,3	12,9	16,1	20,6	22,5	25,8	32,2	40
Bezp (A)	6	10	16	20	25	32	35	40	50	63

(dowód: pismo E. S.A. z dnia 11 maja 2010 r., karta Nr 27)

Zestawienie powyższych informacji pozwala wyciągnąć wniosek, iż różni operatorzy stosują różne przyporządkowania mocy przyłączeniowej i wartości prądu zabezpieczeń. Przyporządkowania te uwarunkowane są właściwościami fizycznymi obwodów sieci elektrycznych (zależność pobieranej mocy i prądu), dostępem do aparatury elektrotechnicznej (bezpieczniki, ograniczniki mocy), wymaganiami prawnymi dotyczącymi warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (określenie definicji mocy przyłączeniowej jak maksymalnej mocy planowanej do pobierania), wreszcie polityką wewnętrzną przedsiębiorcy – operatora sieci dystrybucyjnej. Analiza tych informacji wskazuje, że powszechnie dostępne na rynku są aparaty pełniące funkcje ogranicznika mocy o prądzie znamionowym co najmniej 6A. Zabezpieczenie o tej wielkości pozwala na ograniczenie poboru mocy do poziomu 3,9 kW. Jest to zatem maksymalna moc możliwa do pobierania przy zastosowaniu tej wielkości zabezpieczenia. Jak wskazał jednak R. Sp. z o.o., dla nietypowo małych mocy przyłączeniowych istnieje również możliwość dobrania zabezpieczenia o wartości prądu znamionowego 2A, któremu odpowiada moc maksymalna 1,45 kW. Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień tabelarycznych, operatorzy stosują standardowo zabezpieczenia nie niższe niż 6A.

P. Sp. z o.o. oświadczyła, iż nie ogranicza możliwości wyboru przez podmiot przyłączany (we wszystkich grupach przyłączeniowych) wartości mocy przyłączeniowej zgodnej z planowanym przez ten podmiot faktycznym poziomem zapotrzebowania. Wniosek dla V grupy przyłączeniowej zawiera wprawdzie tabelę z wartościami mocy przyłączeniowych wynikających z prądów znamionowych odpowiadających im zabezpieczeń, jednak ma ona jedynie służyć pomocą podmiotowi przyłączanemu wskazując zakres mocy przypisany dla tej grupy przyłączeniowej. W każdym przypadku, w którym podmiot przyłączany wybierał inną moc od wskazanej w tabeli, nie spotykało się to z jakimikolwiek ograniczeniami ze strony P. (dowód: pismo P. Sp. z o.o. z dnia 1 lutego 2010 r., karta Nr 15)

E. Sp. z o.o. stwierdziła, że w przypadku podmiotów zakwalifikowanych do V grupy przyłączeniowej wielkość mocy przyłączeniowej uzależniona jest od wielkości zabezpieczeń przedlicznikowych, które mają być zainstalowane u podmiotu wnioskującego o przyłączenie. Dla omawianej grupy odbiorców w zdecydowanej większości nie są stosowane wskaźniki poboru mocy maksymalnej, tak więc maksymalna wielkość mocy możliwej do pobrania wynika z wielkości zainstalowanych zabezpieczeń przedlicznikowych. Zdaniem przedsiębiorcy przyjęcie pełnej dowolności przy określaniu wartości mocy przyłączeniowej przez podmiot wnioskujący o przyłączenie doprowadziłoby do sytuacji, w której przy jednakowych możliwościach poboru mocy występowałyby różnice w poziomach mocy przyłączeniowej (opłatach za przyłączenie do sieci). Umożliwienie odmiennego określania wartości mocy przyłączeniowej przy jednakowych wartościach zabezpieczenia przedlicznikowego mogłoby być potraktowane jako przejaw nierównego traktowania

podmiotów zakwalifikowanych do tej samej grupy przyłączeniowej (w tym przypadku V). Dla wyznaczenia zależności pomiędzy wartością zabezpieczenia przedlicznikowego, a wielkością mocy przyłączeniowej stosowane są wzory fizyczne odpowiednio dla układu 1 fazowego i 3 fazowego. Przedsiębiorca wskazał ponadto, że dla V grupy przyłączeniowej, w przeciwieństwie do innych grup, nie jest stosowane rozwiązanie polegające na kontroli poboru mocy maksymalnej, a tym bardziej odbiorcy z tej grupy nie są obciążani opłatami dodatkowymi z tytułu przekroczeń mocy. Stosowanie powiązania pomiędzy mocą przyłączeniową a wartością zabezpieczenia przedlicznikowego ma na celu zatem również ograniczenie ryzyka przedsiębiorstwa energetycznego niedochowania przez odbiorców warunków umownych dotyczących nieprzekraczania określonej wartości mocy. (dowód: pisma E. Sp. z o.o. z dnia 1 lutego 2010 r. oraz 11 maja 2010 r., karty Nr 16 i 37-38).

R. Sp. z o.o. oświadczyła, że w jej praktyce wartość mocy przyłączeniowej do sieci elektroenergetycznej jest dowolnie ustalana przez podmiot przyłączany, a jedynym ograniczeniem tych ustaleń jest planowany przez ten podmiot poziom faktycznego zapotrzebowania na moc. Wielkość zapotrzebowanej mocy przyłączeniowej jest weryfikowana przez przedsiębiorcę, przy uwzględnieniu m.in. charakteru obiektu i grupy przyłączeniowej, na podstawie załączonych dokumentów, w tym bilansu mocy oraz specyfikacji technicznej przyłączanych urządzeń. Każdy wniosek analizowany jest indywidualnie, a w przypadku znaczących odstępstw wielkości wnioskowanej mocy przyłączeniowej, od typowej dla danej grupy obiektów, podejmowane są rozmowy z klientem. Ostatecznie uzgodniona pomiędzy przedsiębiorcą a klientem wartość mocy przyłączeniowej odpowiada indywidualnym, rzeczywistym potrzebom obiektu przy uwzględnieniu wiedzy inżynierskiej, obowiązujących norm i zasad budowy urządzeń elektrycznych. Stosowana przez ww. przedsiębiorcę zasada doboru zabezpieczeń przedlicznikowych w zależności od zadeklarowanej przez odbiorcę mocy przyłączeniowej lub mocy umownej wynika z reguł i praw elektrotechniki, w szczególności ze znanego wzoru dla obwodów elektrycznych trójfazowych: $I_b \geq I \approx P/(\sqrt{3} \times U \times \cos\phi)$, gdzie I_b – prąd znamionowy zabezpieczenia [A], I – natężenie prądu przy poborze energii przez załączone urządzenia odbiorcze [A], P – moc [kW], U (wartość napięcia znamionowego) = 400 V, $\cos\phi = 0,93$. (dowód: pisma R. Sp. z o.o. z dnia 1 lutego 2010 r. oraz 12 maja 2010 r., karta Nr 18 oraz 32-34)

E. S.A. poinformowała, iż w swojej praktyce stosuje układ zasilania, w którym rolę tzw. ogranicznika mocy pełni zabezpieczenie zalicznikowe (tj. po stronie instalacji odbiorczej) wyposażone jedynie w człon termiczny (bez zwarciovego) o wartości prądu znamionowego w przedziale 6-63A, zależnie od maksymalnej wartości mocy przyłączeniowej/umownej.

W toku postępowania zadano ankietowanym przedsiębiorcom również pytanie o wielkość mocy przyłączeniowej, jaką przedsiębiorcy określiliby w warunkach technicznych przyłączenia na wniosek inwestora określającego swoje zapotrzebowanie mocy na poziomie 1,1 kW (w związku z planowaną budową instalacji zasilającej trójfazowy silnik elektryczny o tej mocy). Ankietowani przedsiębiorcy w większości przypadków potwierdzili, iż nie ma przeszkód technicznych dla przyłączeń o niskich mocach, przy optymalnym ograniczeniu ryzyka nadmiernego obciążenia sieci poprzez właściwy dobór zabezpieczeń (standardowo 6A dla najniższych mocy). Jedynie przedsiębiorca E. Sp. z o.o. przyznał wprost, iż mimo zgłoszenia niskiego zapotrzebowania na moc przyłączeniową (np. 1,1 kW) określiliby w warunkach technicznych przyłączenia i umowie przyłączeniowej moc na poziomie nie niższym niż 6 kW.

Przedsiębiorca PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. stwierdził, iż dla mocy przyłączeniowej o wartości 1,1 kW zaproponowałby bezpiecznik 4A. Przedsiębiorca przyznał, że w takich szczególnych sytuacjach, po wnikliwym rozpatrzeniu, stosuje rozwiązania odmienne od przyjętych zasad (tj. wynikających z przyporządkowań zawartych w Tab. 1), a opłata za przyłączenie została wyliczona zgodnie z wartością mocy przyłączeniowej określonej we wniosku złożonym przez odbiorcę. Powyższe stoi jednak w sprzeczności z innymi ustaleniami. Jak wskazują dokumenty przedstawione przez Przedsiębiorcę, w odpowiedzi na wniosek inwestora określającego zapotrzebowanie na moc na poziomie 1,1 kW w układzie zasilania trójfazowym, PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. określiła warunki techniczne przyłączenia wskazując moc przyłączeniową na poziomie 6 kW przewidując zabezpieczenie o prądzie znamionowym 16A (a więc według minimalnej pary moc-zabezpieczenie określonej w Tab. 1).(dowód: wniosek nr 1089/07 o określenie warunków przyłączenia oraz warunki przyłączenia, karty Nr 77 i 82)

Tab. 6. Wielkość mocy przyłączeniowej określanej przez operatora w warunkach technicznych przyłączenia przy zadeklarowanej przez inwestora planowanej do pobierania mocy na poziomie 1,1 kW dla trójfazowego układu zasilania.

Lp.	Przedsiębiorca	Wielkość mocy przyłączeniowej określana w warunkach technicznych	Uwagi
1.	P. Sp. z o.o.	1,1 kW	Zabezpieczenie 16A
2.	R. Sp. z o.o.	1,1 kW	Zabezpieczenie 6A; przedsiębiorca nie wykluczył jednak w takim przypadku możliwości zastosowania zabezpieczenia zalicznikowego (wyłącznik automatyczny) o wartości 2A. Maksymalna pobierana moc w takim układzie przekroczyłaby 1,1 kW i mogłaby sięgać poziomu 1,45 kW. Odbiorca powinien uwzględnić również sposób rozruchu – możliwość zastosowania urządzeń łagodnego rozruchu, tzw. softstartów.
3.	E. Sp. z o.o.	6 kW	Zabezpieczenie 10A
4.	E. S.A.	1,22 kW	Moc skorygowana o wskaźnik sprawności silnika; zabezpieczenie 6A
5.	PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.	1,1 kW	Zabezpieczenie 4A; przedsiębiorca określił przypadek jako szczególny, w którym po wnikliwym rozpatrzeniu zastosowałby rozwiązania odmienne od przyjętych zasad

(dowód: karty Nr 26, 28, 31, 35-36, 38)

Prezes Urzędu wezwał Przedsiębiorcę do przekazania kopii umów (wraz z wnioskami o wydanie warunków technicznych przyłączenia, warunkami technicznymi przyłączenia oraz ewentualną korespondencją między wnioskodawcami a Przedsiębiorcą) o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej PGE Dystrybucja S.A. Oddziału Skarżysko-Kamienna spośród 279 wskazanych przypadków przyłączeń zrealizowanych przyłączem o mocy 6 kW w układzie

trójfazowym, na podstawie warunków technicznych wydanych w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 lipca 2010 r.:

- dla grupy budynki mieszkalne: 3 ostatnie umowy za rok 2009 oraz 3 ostatnie umowy za rok 2010,
- dla grupy place budowy: 2 ostatnie umowy za rok 2009 oraz 2 ostatnie umowy za rok 2010 r.,
- dla grupy obiekty działalności gospodarczej: 2 ostatnie umowy za rok 2009 oraz 2 ostatnie umowy za rok 2010 r.,
- dla grupy działki letniskowe: 2 ostatnie umowy za rok 2009 oraz 2 ostatnie umowy za rok 2010 r.,
- dla grupy przepompownie ścieków: 2 ostatnie umowy za rok 2009 oraz 2 ostatnie umowy za rok 2010 r.,
- dla grupy oświetlenie uliczne: wszystkie umowy zawarte w okresie lat 2009-2010 (3 szt.). (dowód wezwanie z dnia 31 stycznia 2011 r., karty Nr 71-72)

Na wezwanie Prezesa Urzędu PGE Dystrybucja S.A. przedstawiła kopie umów oraz innych dokumentów związanych ze zrealizowanymi przez oddział w Skarżysku-Kamiennej przyłączeniami dla różnych typów odbiorców dysponujących przyłączem o mocy 6 kW w trójfazowym układzie zasilania (25 przypadków).

Na podstawie uzyskanych w ten sposób informacji Prezes Urzędu wystąpił do 7 podmiotów będących przedsiębiorcami (w tym do pięciu gmin) z wezwaniem do udzielenia następujących informacji: czy podmiot wnioskował lub zamierzał wnioskować w okresie od 2008 r. o określenie mocy przyłączeniowej w trójfazowym układzie zasilania na poziomie niższym, niż 6 kW, czy ww. wnioski były zaakceptowane przez dystrybutora, czy zdaniem podmiotu było uzasadnienie techniczne do określenia mocy przyłączeniowej na poziomie niższym niż 6 kW w konkretnym przypadku przyłączenia (którego dotyczyły dokumenty dostarczone przez Przedsiębiorcę), jaką sumaryczną moc znamionową posiadają urządzenia przyłączone w danym przypadku.

Gmina K. w piśmie z dnia 28 marca 2011 r. poinformowała, iż w okresie od 2008 r. wystąpiła o przyłączenie do sieci niskiego napięcia i zasilanie sześciu pompowni ścieków, wnioskowana moc przyłączeniowa była zgodna z warunkami przyłączenia do sieci i była nie mniejsza niż 6 kW. Wnioski o określenie warunków przyłączenia opracowywane były w imieniu Gminy przez zewnętrzne biura projektowe. Na podstawie umowy nr 357/2010 zawartej przez Gminę K. z PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. do sieci przyłączona została przepompownia ścieków wyposażona w dwie pompy (działające naprzemiennie) napędzane silnikami o mocach nominalnych 1,3 kW (i przypisanym prądzie rozruchu 11,1 A). (dowód: karta Nr 252).

Gmina Ł. poinformowała, że w latach 2008-2010 występowała w 12 przypadkach (dotyczących przepompowni ścieków) o wydanie warunków przyłączeniowych do sieci elektroenergetycznej w układzie zasilania trójfazowego z mocą przyłączeniową na poziomie 6 kW. Zdaniem Gminy moc przyłączeniowa określona na tym poziomie nie była w tych przypadkach zawyżona, ponieważ na etapie projektowania należało założyć maksymalną moc wszystkich zainstalowanych urządzeń. Ponadto, w opinii Gminy należało wziąć również pod uwagę, iż obiekty po wybudowaniu w trakcie swego działania będą konserwowane, co może wymagać podłączenia dodatkowych narzędzi i urządzeń elektrycznych, a posiadana większa moc na to pozwoli. Z informacji przekazanych przez Gminę wynika, iż suma nominalnych

mocy zainstalowanych w ww. obiektach wynosiła od 4,1 kW do 8,7 kW. Odpowiednio, moce zapotrzebowane (ustalane poprzez skorygowanie mocy zainstalowanej o współczynnik jednoczesności) ustalono w granicach odpowiednio od 1,9 kW do 4,2 kW. (dowód: karty Nr 362-363)

Przedsiębiorca K. poinformował, iż we wszystkich przypadkach przyłączeń do sieci zarządzanej przez oddział Przedsiębiorcy w Skarżysku-Kamiennej otrzymał takie warunki przyłączenia, o jakie wnioskował. Odnośnie umowy przyłączeniowej nr 727/2009 dotyczącej stacji pomiarowej w m. K., przedsiębiorca poinformował, iż we wniosku o wydanie warunków przyłączenia określono moc minimalną na poziomie 6 kW i na taką moc zawarta została umowa. (dowód: karty Nr 263 oraz 405)

Gmina K. poinformowała, iż w okresie od 2008 r. nie występowała we wnioskach o wydanie warunków przyłączenia o określenie mocy przyłączeniowej na poziomie niższym niż 6 kW. (dowód: karta Nr 403)

W dniu 2 lutego 2009 r. w imieniu Gminy S. wystąpiono do PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. o określenie warunków przyłączenia instalacji oświetlenia ulicznego o mocy nominalnej 3,4 kW (20 szt. źródeł światła o mocy 170 W każda). Jako wnioskowaną moc przyłączeniową wskazano jednak wartość 6 kW i zgodnie z tym wnioskiem wydano warunki określającą moc przyłączeniową na poziomie 6 kW. (dowód: karty 216-218)

Przedsiębiorca Szymon C. poinformował, iż wnioskował dokładnie o moc 6 kW, jednak ze świadomością, iż biorąc pod uwagę zainstalowane urządzenia już w chwili wnioskowania przewidywał konieczność zwiększenia mocy przyłączeniowej w przyszłości. (dowód: karta Nr 406)

Gmina R. przedstawiła projekty techniczne przyłączy energetycznych dla przepompowni ścieków P2 i P3 wraz z załącznikiem w postaci opisu wyposażenia przepompowni. Poinformowała również, że wnioski dotyczące warunków przyłączenia opracowywane są przez firmy zewnętrzne, które wnioskowaną moc przyłączeniową dostosowują do wymogów technicznych. Każda z przepompowni wyposażona jest w dwie pompy (jedna pracująca oraz jedna rezerwowa, pracujące w trybie naprzemiennym) o mocach nominalnych 1,5 kW (prądzie nominalnym 3,7 A oraz prądzie rozruchu 14 A) dla przepompowni P2 oraz 2 kW (prądzie nominalnym 4,9 A oraz prądzie rozruchu 19 A) dla przepompowni P3. (dowód: karty Nr 407-416)

Według oświadczenia Przedsiębiorcy, ujednolicił on zasady przyłączania nowych odbiorców do sieci dystrybucyjnej na terenie działania swoich oddziałów. Przedstawione przez Przedsiębiorcę Zarządzenie Nr 03/10 Wiceprezesa Zarządu Przedsiębiorcy z dnia 1 września 2010 r. wprowadza do stosowania „Instrukcję przyłączania odbiorców do sieci dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A.”. Zgodnie z ww. instrukcją dla podmiotów z grupy przyłączeniowej IV, V i VI przyłączanych do sieci o napięciu do 1 kV przy określaniu wielkości zabezpieczenia przedlicznikowego należy się posługiwać następującym zestawieniem przyporządkowań wielkości mocy przyłączeniowych oraz odpowiadającego prądu znamionowego zabezpieczeń przedlicznikowych w układzie zasilania trójfazowym:

Tabela 7. Dobór zabezpieczeń w zależności od mocy przyłączeniowej PGE Dystrybucja S.A.

Ilość faz	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	...	3
Moc (kW)	1-4	5-6	7-10	11-13	14-16	17-21	22-26	27-32	33-40	41-52	...	204-258
Bezp. (A)	6	10	16	20	25	32	40	50	63	80	...	400

(dowód: Zarządzenie nr 03/10 z dnia 1 września 2010 r. wraz z instrukcją przyłączania odbiorców, karty Nr 223 i 229)

W treści formularza wniosku, w odniesieniu do zakresu wyboru wielkości mocy przyłączeniowych zawarto informację o następującej treści: „Moc podać w wielkościach całkowitych”. Wzór formularza jest załącznikiem do ww. zarządzenia. (dowód: karta Nr 237)

Jak stwierdził Przedsiębiorca, zarządzenie, o którym mowa wyżej, weszło w życie z dniem podpisania (tj. 1 września 2010 r.). Bezpośrednie dowody świadczące o faktycznym wprowadzeniu do obrotu zasad regulowanych przez ww. zarządzenie stanowią przedstawione przez Przedsiębiorcę kopie dokumentów: wniosek o określenie warunków przyłączenia do sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia z dnia 2 listopada 2010 r. (według wzoru będącego załącznikiem do omawianego wyżej zarządzenia), odpowiadające wnioskowi warunki przyłączenia wydane przez Oddział w Skarżysku-Kamiennej w dniu 2 listopada 2010 r. oraz umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z dnia 24 listopada 2010 r. Dokumenty te dotyczyły przyłączenia nieruchomości spełniającej rolę handlowo-usługową zlokalizowanej w Skarżysku-Kamiennej zasilanej przyłączem o mocy 5 kW w układzie trójfazowym. W warunkach przyłączenia oraz umowie przyłączeniowej wskazano zabezpieczenie główne o prądzie znamionowym 10 A. (dowód: karty Nr 219-223)

Zarzucana Przedsiębiorcy praktyka trwała co najmniej od końca 2007 r. Termin ten wyznacza data wniosku (tj. 14 grudnia 2007 r.) o określenie warunków przyłączenia do sieci złożonych w imieniu podmiotu, którego sprawa była przedmiotem zawiadomienia będącego podstawą wszczęcia postępowania wyjaśniającego poprzedzającego niniejsze postępowanie. (dowód: karta Nr 77)

Przedsiębiorca osiągnął w roku 2010 przychód w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł, przy czym przychody osiągnięte przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna (powstałego na majątku oraz zachowującego ciągłość ksiąg rachunkowych PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.) w okresie 2010 r. wyniosły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł (dowód: pismo Przedsiębiorcy z dnia 22 marca 2011 r., karta nr 374).

W związku z powyższym Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczno-prawny

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów należy do dziedziny prawa publicznego. Jako taka chroni interes ogólnospołeczny. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.” W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest tym

samym rzecznikiem interesu publicznego. W rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu postępowaniach zasadnym jest zatem ustalenie, czy nastąpiło naruszenie interesu publicznoprawnego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Publicznoprawny charakter ustawy oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98; por. też wyrok z dnia 27 sierpnia 2003 r., sygn. akt I CKN 523/01) publicznoprawny charakter ustawy antymonopolowej powoduje, iż znajduje ona zastosowanie wówczas, gdy jest zagrożony lub naruszony interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Rynek taki funkcjonować może prawidłowo, gdy zapewniona jest możliwość powstania i rozwoju konkurencji. Za zagrożenie lub naruszenie konkurencji w takim rozumieniu należy uznać, zdaniem Sądu, jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku gospodarczego. Ponieważ do podmiotów funkcjonujących na rynku należą nie tylko przedsiębiorcy ale i konsumenci, naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji konsumentów dotknięta jest sfera interesów szerokiego kręgu konsumentów. Z kolei w wyroku z 12.09.2003 r. (sygn.akt I CKN 504/2001) Sąd Najwyższy zauważył jednak, że nie jest wykluczone podjęcie postępowania antymonopolowego nawet w przypadku, gdy postępowanie przedsiębiorcy kwalifikowane jako nadużycie pozycji dominującej dotknęło jednego odbiorcy. *„Celem ustawy antymonopolowej jest m.in. zapewnienie ochrony konsumentów, co zostało wyrażone w jej art. 1 ust. 1. Użycie liczby mnogiej nie oznacza jednak, zdaniem Sądu Najwyższego, braku możliwości prowadzenia postępowania w sytuacji, gdy zagrożone są interesy jednego odbiorcy energii elektrycznej. Przedmiotem rozpoznawanej sprawy jest bowiem jeden z przejawów niedozwolonej praktyki monopolistycznej, za jaką co do zasady uznać należy przerzucanie całości kosztów przyłączenia do sieci elektrycznej na odbiorcę. Praktyka taka była szeroko stosowana. Nie ma, zdaniem Sądu Najwyższego, żadnych powodów, by uznać, że tego rodzaju postępowanie wszczynać można w wypadku zagrożenia interesów wielu odbiorców (pomijając już trudności z rozgraniczeniem progu ilościowego), a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Orzeczenie wydane w tego rodzaju sprawie, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, ma wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby kolejnych potencjalnych konsumentów.”* Inna linia orzecznictwa utożsamia interes publiczny z wywołaniem lub możliwością wywołania na rynku niekorzystnych skutków. Jak zauważa Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 29 czerwca 2007 r. (sygn. VI ACa 1222/06), już *„samo stworzenie możliwości podjęcia niedozwolonych działań stanowi praktykę sprzeczną z zasadami ochrony konkurencji i konsumentów”*. W innym wyroku stwierdzono: *„również w sytuacji, gdy okoliczności pojedynczego przypadku wskazują na zagrożenie dla funkcjonowania rynku praktykami niepożądanymi (szkodliwymi) ze względu na interesy konsumentów (interes publiczny), spełnione zostają przesłanki prawne uzasadniające wszczęcie postępowania (...)”* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2004 r., III SK 1/04).

Wymienione w art. 1 ust. 1 cele ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały określone jako równorzędne co sprawia, że praktyki ograniczające konkurencję obejmują nie tylko te, które godzą w konkurencję, ale również te, które – podejmowane przez przedsiębiorców posiadających pozycję dominującą – nie godząc wprost w konkurencję, naruszają interesy uczestników rynku. Praktyki ograniczające konkurencję można zatem

podzielić na praktyki antykonkurencyjne, wywierające bezpośredni wpływ na stan lub rozwój konkurencji oraz praktyki eksploatacyjne, których istotą jest uzyskanie korzyści kosztem innych podmiotów, w tym nieprowadzących działalności gospodarczej. W przypadku praktyk eksploatacyjnych bezpośrednim celem lub skutkiem działań przedsiębiorców jest naruszenie przede wszystkim innych niż konkurencyjne interesów uczestników rynku poprzez wykorzystanie przez przedsiębiorców istniejącej nad kontrahentami przewagi.

W niniejszej sprawie działanie Przedsiębiorcy oddziałuje w sposób istotny na nieokreślony, potencjalnie szeroki krąg podmiotów, w tym konsumentów. O tym, iż sprawa dotyczy interesu publicznego w niniejszej sprawie przesądza fakt, iż kwestionowana praktyka wykluczania możliwości wyboru przez odbiorców wartości mocy przyłączeniowej na poziomie niższym niż 6 kW w trójfazowym układzie zasilania, stosowana była w sposób powszechny w każdym przypadku dotyczącym przyłączeń do sieci elektroenergetycznej o napięciu poniżej 1 kV. Należy przez to rozumieć, iż każdy z podmiotów z ww. grupy wnioskujący o przyłączenie do sieci (również potencjalnie) zmuszony był do dostosowania się do określonych przez Przedsiębiorcę ograniczeń, wyrażonych literalnie w formularzu wniosku o wydanie warunków przyłączenia. Oczywiście, ograniczenia te wywierały faktyczny negatywny finansowo skutek jedynie wobec tych odbiorców, którzy zainteresowani mogli być – ze względu na swoje planowane zapotrzebowanie – wartościami mocy przyłączeniowej niższymi niż 6 kW. Trzeba jednak pamiętać, iż wprowadzając i egzekwując ww. ograniczenia, Przedsiębiorca będący monopolistą zawęził w sposób nieuprawniony i nieuzasadniony zakres praw wszystkich podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia, gwarantowanych przez przepisy Prawa energetycznego. Można zatem stwierdzić, iż została tym samym stworzona przez Przedsiębiorcę co najmniej *możliwość podjęcia niedozwolonych działań*.

Nie można również wykluczyć, iż praktyka Przedsiębiorcy mogła wpływać w sposób pośredni na uczestników innych rynków, np. sprzedaży osprzętu elektrotechnicznego, w tym w szczególności bezpieczników. Jak ustalono, w typoszeregu stosowanych powszechnie bezpieczników są aparaty 10 A, 6 A, a nawet 2 A. Tymczasem najniższa wartość prądu w stosowanych przez Przedsiębiorcę bezpiecznikach zabezpieczenia przedlicznikowego wynosiła 16 A.

Tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów dla zapewnienia ochrony uczestnikom rynku.

Rynek właściwy

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku. Z tego względu punktem wyjścia dla rozstrzygnięcia sprawy jest określenie rynku właściwego. Określenie rynku właściwego będzie decydowało o tym, czy przedsiębiorca posiada pozycję dominującą.

Przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Z cytowanej tu definicji ustawowej wynika, że rynek właściwy w konkretnej sprawie wyznaczają dwa skorelowane ze sobą pojęcia: rynku właściwego produktowo i rynku właściwego geograficznie. Jak bowiem podkreśla się w doktrynie prawa antymonopolowego „rynek właściwy został ograniczony do pewnych towarów (produktów) i terytorium, które w danej sprawie mają znaczenie z punktu widzenia konkurencji i uczestników rynku” (por.: E.

Modzelewska - Wąchal (w:) Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Twigger, Warszawa 2002, str. 49).

Rynkiem właściwym w znaczeniu produktowym, w niniejszej sprawie jest rynek dystrybucji energii elektrycznej. Dystrybucja energii elektrycznej oznacza w myśl przepisów Prawa energetycznego transport energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi w celu ich dostarczenia odbiorcom (art. 3 pkt 5 lit. a). Działalność taka wymaga koncesji Prezesa URE. Przedsiębiorca świadczący usługi dystrybucji energii elektrycznej odpowiedzialny jest za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami elektroenergetycznymi (art. 3 pkt 25 Prawa energetycznego). Przez elektroenergetyczną sieć dystrybucyjną zgodnie z przepisami tej ustawy należy rozumieć sieć wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (art. 3 pkt 11b Prawa energetycznego). W świetle art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania tych paliw lub energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru.

Czynnikiem przesądającym o wskazanym wyżej zakresie rynku produktowego w niniejszej sprawie jest okoliczność braku substytutów dla usługi dystrybucji energii elektrycznej. Nie są dostępne na szeroką skalę – poza sieciami dystrybucyjnymi – inne technologie umożliwiające korzystanie z powszechnego dostępu do energii elektrycznej wytwarzanej przez przedsiębiorstwa wytwórcze. Ewentualne korzystanie z własnych źródeł energii elektrycznej nie stanowi również obecnie rzeczywistego substytutu dla usług dystrybucji energii elektrycznej bądź to ze względu na niewspółmiernie dla przeciętnego odbiorcy wysokie koszty wybudowania i utrzymywania takiego źródła, bądź, ze względu na jego ograniczone możliwości zaspokojenia faktycznych potrzeb. Należy przy tym podkreślić, iż energia elektryczna jest dobrem o szczególnym znaczeniu zarówno dla pojedynczych odbiorców, jak i całej gospodarki.

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

W sensie produktowym rynek dystrybucji energii elektrycznej nierozdzielnie związany jest siecią elektroenergetyczną. Wynika to z przytoczonej wyżej definicji działalności dystrybucyjnej zawartej w Prawie energetycznym. Należy przy tym przyjąć, iż zasięgiem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej objęte są również obszary ujęte w planach rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię, operator systemu dystrybucyjnego odpowiedzialny jest bowiem zgodnie z art. 3 pkt 25 Prawa energetycznego również za niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej. Sieciowy charakter urządzeń i instalacji Przedsiębiorcy, służących do dostarczania energii elektrycznej powoduje, iż obecni i wszyscy potencjalni odbiorcy zlokalizowani w ich obrębie, którzy pragną dokonać zakupu energii nawet od innego - niż operator systemu dystrybucyjnego - sprzedawcy, zmuszeni są do korzystania z oferty Przedsiębiorcy w zakresie dystrybucji. Podobnie podmioty, które zajmują się sprzedażą energii elektrycznej – spółki obrotu nie mają możliwości zrealizowania tej usługi samodzielnie bez konieczności skorzystania z systemu i

sieci dystrybucyjnej operatora – PGE Dystrybucja S.A. Podmioty te - zarówno odbiorcy, jako i przedsiębiorstwa obrotu energią elektryczną - nie mają możliwości skorzystania z alternatywnego zakupu takich usług u innego przedsiębiorcy. Powyższych okoliczności nie zmienia fakt, iż na części obszaru geograficznego sieci PGE Dystrybucja S.A. istnieje sieć innego operatora, mianowicie PKP Energetyka Sp. z o.o. Przedsiębiorca ten został wyznaczony na operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego na obszarze określonym w koncesji, jednak z wyłączeniem zlokalizowanych na tym obszarze sieci dystrybucyjnych innych operatorów. Należy również uwzględnić, iż sieć PKP Energetyka Sp. z o.o. związana jest lokalizacyjnie z trasą przebiegu zelektryfikowanych trakcji kolejowych.

W ocenie Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie należy w aspekcie geograficznym wyróżniać ponadto obszary sieci zarządzane przez poszczególne oddziały Przedsiębiorcy. Obszary te na dzień wszczęcia niniejszego postępowania były zarządzane przez odrębnych przedsiębiorców, którzy stosowali niejednokrotnie różne i niezależne od siebie rozwiązania i praktyki (np. w zakresie procedur obsługi klientów, stosowanych formularzy wniosków, niektórych rozwiązań technicznych). Ujednoczenie tych zasad nastąpiło dopiero po utworzeniu PGE Dystrybucja S.A. i połączeniu jej z poszczególnymi regionalnymi spółkami dystrybucyjnymi. Ponadto, jak ustalono, ekonomiczne i techniczne warunki funkcjonowania poszczególnych obszarów sieci dystrybucyjnej Przedsiębiorcy są na tyle różne, iż taryfa Przedsiębiorcy posiada różne uregulowania dla poszczególnych oddziałów Przedsiębiorcy w tak istotnych obszarach, jak: podział na grupy taryfowe, podział stref czasowych stosowanych w rozliczeniach z odbiorcami, okresy rozliczeniowe oraz wysokości stawek opłat za usługi dystrybucji.

Tym samym w wymiarze geograficznym właściwy rynek produktowy w tej sprawie ograniczony jest planowanym zasięgiem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej Przedsiębiorcy w części zarządzanej przez oddział Przedsiębiorcy w Skarżysku-Kamiennej. PGE Dystrybucja S.A. – jako operator sieci dystrybucyjnej zarządzanej przez jednostkę organizacyjną tego przedsiębiorcy Oddział Skarżysko-Kamienna – jest właścicielem i zarządcą dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej obejmującej swym zasięgiem określony wyżej obszar 147 gmin na terenie województwa świętokrzyskiego, znacznej części województwa mazowieckiego oraz niewielkiej części województwa małopolskiego i łódzkiego.

Uwzględniając powyższe, za rynek właściwy w niniejszej sprawie należy uznać regionalny rynek dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego za pośrednictwem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej zarządzanej w ramach działalności PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna.

Uczestnicy rynku właściwego

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez pojęcie przedsiębiorcy rozumie się w szczególności przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z kolei art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447), definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną -

wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Uczestnikiem rynku właściwego po stronie podaży jest PGE Dystrybucja S.A. Podmiot ten jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000343124.

Przedsiębiorca na rynku właściwym działa w warunkach monopolu sieciowego. Granice monopolu sieciowego wyznacza zasięg dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej, której Przedsiębiorca – za pośrednictwem Oddziału Skarżysko-Kamienna jest właścicielem i zarządcą.

Po stronie popytu uczestnikami rynku właściwego są odbiorcy usług dystrybucyjnych - w tym konsumenci - na obszarze 147 gmin w województwie świętokrzyskim, mazowieckim, małopolskim i łódzkim.

Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez przedsiębiorcę. W szczególności zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 6 zakazem objęte jest narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

Dla uznania praktyki określonej w tym przepisie za ograniczającą konkurencję, muszą być spełnione łącznie następujące przesłanki:

- 1) pozycja dominująca przedsiębiorcy na rynku właściwym,
- 2) narzucanie przez przedsiębiorcę warunków umowy,
- 3) uciążliwy charakter warunków umowy,
- 4) osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści.

Przedsiębiorca prowadzi działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej na rynku właściwym. W ramach tej działalności Przedsiębiorca dokonuje przyłączeń do sieci elektroenergetycznej, której jest operatorem. PGE Dystrybucja S.A. jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co zostało udowodnione wcześniej.

Rynkiem właściwym w sprawie jest regionalny rynek dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego za pośrednictwem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej zarządzanej w ramach działalności oddziału Przedsiębiorcy w Skarżysku-Kamiennej.

Możliwość stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, uzależniona jest od uprzedniego stwierdzenia, iż przedsiębiorca posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą.

Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40 %. W przypadku Przedsiębiorcy pozycję rynkową wyznacza okoliczność, iż działa on w warunkach monopolu sieciowego i jest jedynym operatorem posiadanego systemu

dystrybucyjnego. W związku z powyższym należało stwierdzić, iż Przedsiębiorca posiada pozycję dominującą na rynku właściwym.

Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka została spełniona.

Istotą praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej jest bezprawne nadużycie siły rynkowej przez przedsiębiorcę, prowadzące do ograniczenia samodzielności innych uczestników rynku oraz wymuszenie uczestnictwa w rynku na zasadach narzuconych, z reguły mniej korzystnych niżby to wynikało z działania nieskrępowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji.

Istotne jest również, że przy zawieraniu wskazanych umów Przedsiębiorca posługuje się opracowanymi przez siebie wzorcami umów. Wzorcem umowy jest w szczególności zaprojektowany jednostronnie przez Przedsiębiorcę formularz wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej. Na pierwszej stronie ww. formularza w pkt 1 przeznaczonym na określenie przez wnioskodawcę mocy przyłączeniowej, zamieszczono treść „*Moc przyłączeniowa w miejscu dostarczania (moc czynna P wybrana z szeregu na odwrotnej stronie wniosku) ... kW*”. Na drugiej stronie druku, w dolnej części zamieszczono tabele przyporządkowań mocy (por. Tab. 1) oraz tekst: „*Uwaga: Odbiorcy o mocy przyłączeniowej powyżej 40 kW wybierają dowolne wartości mocy*”. Sformułowania o powyższej treści zamieszczone w ustandaryzowanym przez Przedsiębiorcę druku nie stwarzają dla odbiorcy alternatywy w zakresie wskazania wartości mocy, na jaką zgłasza zapotrzebowanie, w szczególności w zakresie określania mocy niższych, niż 6 kW. Formularz nie dawał możliwości określenia mocy przyłączeniowej poniżej określonego minimum. Jeśli któryś z odbiorców mimo to zdecydował się na określenia mocy niższej, robił to ze świadomością postępowania wbrew instrukcji formularza i musiał się liczyć z trudnościami stwarzanymi przez Przedsiębiorcę.

Wyznaczone przez Przedsiębiorcę na podstawie wniosku warunki techniczne przyłączenia przenoszone są (również w zakresie wielkości mocy przyłączeniowej) w sposób automatyczny do zawieranej odrębnie umowy przyłączeniowej, w praktyce przedstawianej do podpisu jako załącznik do dokumentu przedstawiającego warunki przyłączenia. Stosowanie wzorców umownych wiąże się z wymaganiami aprobaty przez kontrahentów określonych w nich warunków, a które są jednostronnie określone przez profesjonalistę. Treść wniosku o określenie warunków przyłączenia, do której przychylają się podmioty przyłączane do sieci jest arbitralnie ustalana i co do zasady nie podlega – w ustalonym zakresie – negocjacji. Swoboda kontrahentów Przedsiębiorcy jest więc ograniczona, bowiem złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia i zawarcie ukształtowanej przez te warunki umowy przyłączeniowej następuje na zasadzie przystąpienia do warunków ustalonych autorytatywnie przez przedsiębiorstwo energetyczne. Stanowi to o adhezyjnej naturze tych umów, a jednocześnie o istocie narzucania warunków umownych w przedmiotowej sprawie. Oznacza to, iż przedsiębiorstwo energetyczne określa w przygotowanym przez siebie projekcie umowy warunki, na jakich może umowę zawrzeć, a ewentualny klient – podmiot składający wniosek o przyłączenie do sieci - ma prawo jedynie przyjąć umowę lub ją odrzucić. Zważywszy, że w okolicznościach niniejszej sprawy wzorzec opracowany jest przez jedynego świadczeniodawcę i nie podlega negocjacji, kontrahent tego świadczeniodawcy znajduje się w sytuacji przymusowej i zmuszony jest zaakceptować proponowane przez niego warunki nawet wówczas, gdy obiektywnie są one na tyle nierównoprawne, że w przypadku gdyby umowy te negocjowane były na rynku konkurencyjnym, nigdy nie doszłoby do ich zawarcia. W przypadku umów zawieranych w trybie adhezyjnym, dla uznania, że następuje narzucanie ich warunków wystarczające jest oferowanie ich przez dominanta w stosunkach danego

rodzaju (E. Modzelewska-Wąchal „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz”, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2002, str.118). Sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie, ponieważ sposób i zakres wyznaczania wielkości mocy przyłączeniowej we wniosku o określenia warunków przyłączenia nie są indywidualnie uzgadniane z kontrahentami. Uznać należy zatem, że zakwestionowane w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym warunki zostały kontrahentom Przedsiębiorcy narzucone.

O tym, iż Przedsiębiorca nie dopuszczał możliwości odstąpienia od kwestionowanej zasady określania mocy przyłączeniowej w trójfazowym układzie zasilania na poziomie nie niższym niż 6 kW, może świadczyć pośrednio przypadek związany z umową o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Nr 479/2008 z dnia 2 czerwca 2008 r. Z dokumentów przedstawionych przez Przedsiębiorcę wynika, że w dniu 14 grudnia 2007 r. do Rejonowego Zakładu Energetycznego w K. (jeden z zakładów PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o., obecnie PGE Dystrybucja S.A. Oddziału Skarżysko-Kamienna) wpłynął wniosek o określenie warunków przyłączenia oznaczony numerem 1089/07. W ww. wniosku w imieniu przyłączanego podmiotu określono, wbrew załączonej tabeli mocy i zabezpieczeń, moc przyłączeniową w trójfazowym układzie zasilania na poziomie 1,1 kW, przewidując instalację silnika elektrycznego o mocy znamionowej 1,1 kW (dowód: karta Nr 77). Jednak wydane warunki przyłączenia, jak również ostatecznie podpisana umowa o przyłączenie określały moc przyłączeniową na poziomie 6 kW (dowód: karty Nr 82-83). Nie jest przedmiotem oceny Prezesa Urzędu fakt, czy zgłoszona w opisanym przypadku wielkość zapotrzebowania na moc była w danych okolicznościach uzasadniona technicznie (ze względu na rodzaj i moc planowanych do zainstalowania urządzeń), jednak znacząca rozbieżność pomiędzy wielkością zgłoszonego zapotrzebowania mocy, a wielkością mocy przyłączeniowej faktycznie określonej w warunkach przyłączenia i umowie o przyłączenie, a także fakt, iż wyznaczony przez przedsiębiorstwo energetyczne poziom mocy przyłączeniowej pokrywał się z poziomem minimalnym określonym w formularzach wniosku o określenie warunków przyłączenia, wskazuje, iż przyjęta przez Przedsiębiorcę zasada miała charakter wiążący i niepodlegający negocjacom.

Powyższy wniosek potwierdzono również ustaleniem, iż nie ma technicznych i faktycznych przeszkód, aby w omawianych okolicznościach wyznaczyć moc przyłączeniową – jeśli nie na poziomie mocy nominalnej przyłączanego urządzenia, to jednak na poziomie znacznie niższym od 6 kW. W toku postępowania zadano ankietowanym różnym przedsiębiorstwom energetycznym (dystrybutorom energii elektrycznej) pytanie o wielkość mocy przyłączeniowej, jaką przedsiębiorcy określiliby w warunkach technicznych przyłączenia na wniosek inwestora określającego swoje zapotrzebowanie mocy na poziomie 1,1 kW (w związku z planowaną budową instalacji zasilającej trójfazowy silnik elektryczny o tej mocy). Ankietowani przedsiębiorcy w większości przypadków potwierdzili, iż nie ma przeszkód technicznych dla przyłączeń o niskich mocach, przy optymalnym ograniczeniu ryzyka nadmiernego obciążenia sieci poprzez właściwy dobór zabezpieczeń (standardowo 6A dla najniższych mocy). Przedsiębiorcy najczęściej wskazywali, iż określiliby moc przyłączeniową na poziomie żądanym, choć zwracali uwagę, iż ze względów technicznych sugerowaliby nieznaczne zwiększenie planowanej mocy, względnie proponowaliby zastosowanie rozwiązań zmniejszających ryzyko przekraczania mocy (zabezpieczenia zalicznikowe o odpowiedniej konfiguracji, zastosowanie urządzeń łagodnego rozruchu). Przedsiębiorca PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. stwierdził, iż dla mocy przyłączeniowej o wartości 1,1 kW zaproponowałby bezpiecznik 4A. Przedsiębiorca przyznał, że w takich szczególnych sytuacjach, po wnikliwym rozpatrzeniu, stosuje rozwiązania odmienne od przyjętych zasad (tj. wynikających z przyporządkowań zawartych w Tab. 1), a opłata za

przyłączenie zostałyby wyliczona zgodnie z wartością mocy przyłączeniowej określonej we wniosku złożonym przez odbiorcę. Powyższe stoi jednak w sprzeczności z innymi ustaleniami postępowania. Jak wskazują dokumenty przekazane przez URE, w postępowaniu przed tymże urzędem (prowadzonym w wyniku tego samego zawiadomienia, które było podstawą wszczęcia niniejszego postępowania) przedsiębiorca ten stwierdził, iż „*przyłączany podmiot we wniosku o przyłączenie wybiera wartość mocy przyłączeniowej zgodną z wartością przypisanego do niej zabezpieczenia przedlicznikowego*”, dowolne wartości mocy przyłączeniowej mogą wybierać natomiast tylko podmioty zgłaszające zapotrzebowanie na moc powyżej 40 kW.

Wobec powyższego nie ma zatem wątpliwości, że warunki w opisanym zakresie określania zakresu wielkości mocy przyłączeniowych były przez Przedsiębiorcę narzucane.

Prezes Urzędu stwierdził, że druga z ww. przesłanek została spełniona.

Rozstrzygająca jednak dla oceny zasadności zarzutu stosowania praktyk ograniczających konkurencję jest kwestia uciążliwości narzucanych warunków oraz odpowiadające uciążliwości nieuzasadnione korzyści dominanta rynkowego.

Uciążliwym warunkiem umowy jest każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, a także warunek, którego dominant w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, tj. realizacji swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, nie byłby w stanie wynegocjować dla danej umowy (por. wyroki w spr. XVII Amr 68/93 z dnia 29 grudnia 1993 r., XVII Ama 28/99 z dnia 23 czerwca 1999 r.). W okolicznościach niniejszej sprawy uciążliwość stosowanej praktyki dla kontrahentów Przedsiębiorcy wynikała z braku gwarantowanej przez przepisy prawa swobody określania wielkości wnioskowanej mocy przyłączeniowej w trójfazowym układzie zasilania dla podmiotów z grupy przyłączeniowej IV, V przyłączanych do sieci o napięciu do 1 kV, co w przypadku zapotrzebowania na moc poniżej 6 kW skutkowało bezpośrednio koniecznością poniesienia wyższych kosztów przyłączenia do sieci oraz – dla podmiotów z grupy taryfowej C – również wyższych kosztów korzystania z usług dystrybucji energii elektrycznej (w przypadku określenia mocy umownej na poziomie równym mocy przyłączeniowej).

W myśl przepisów Prawa energetycznego przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV, z wyłączeniem przyłączania źródeł i sieci, opłatę ustala się w oparciu o stawki opłat zawarte w taryfie, jeżeli spełnione są warunki przyłączenia.

Zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami rozporządzenia systemowego - podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci, składa wniosek o określenie warunków przyłączenia w przedsiębiorstwie energetycznym zajmującym się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, do którego sieci ubiega się o przyłączenie. Przedsiębiorstwo energetyczne wydaje warunki przyłączenia, które przekazywane są wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie do sieci. Jednym z najważniejszych elementów wniosku o określenie warunków przyłączenia, jak również umowy przyłączeniowej jest przewidziana dla danego podmiotu moc przyłączeniowa. Pojęcie mocy przyłączeniowej jest zdefiniowane w rozporządzeniu systemowym w taki sposób, z którego jednoznacznie wynika, że jest to moc

„planowana do pobierania”, a więc ustalana przez przyszłego odbiorcę na poziomie jego faktycznego zapotrzebowania i nie może być dowolnie zmieniana przez operatora. Powyższe wynika również z uzyskanych w toku postępowania opinii URE. Jeśli przedsiębiorstwo energetyczne w zakresie nieuzasadnionym ogranicza swobodę określenia zapotrzebowania na moc przyłączeniową w ten sposób, iż wyznacza w sposób arbitralny minimalny próg mocy, poniżej którego nie akceptuje wniosków odbiorców, ogranicza w ten sposób przynależne podmiotom przyłączanym prawa, a także naraża na zwiększenie ponoszonych przez nich kosztów przyłączenia.

Zgodnie z taryfą energii elektrycznej dla PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o., obowiązującą od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., stawki netto opłat za przyłączenie do sieci dla podmiotów zakwalifikowanych do IV i V grupy przyłączeniowej wynosiły dla przyłącza napowietrznego odpowiednio 107,46 zł/kW i 113,97 zł/kW, zaś dla przyłącza kablowego 134,60 zł/kW i 142,20 zł/kW. Biorąc pod uwagę powyższe, można przykładowo określić, iż podmiot z V grupy przyłączeniowej, który planuje pobierać moc na poziomie 2 kW przyłączem kablowym, a zmuszony jest do zwiększenia mocy przyłączeniowej do poziomu 6 kW, musiał się liczyć tym samym ze zwiększeniem kosztów przyłączenia o 694 zł brutto (wyliczenie: $[6 \text{ kW} - 2 \text{ kW}] \times 142,20 \text{ zł/kW} \times 1,22$). Podlegająca ocenia praktyka wywierała faktyczny negatywny finansowo skutek jedynie na tych odbiorców, którzy zainteresowani mogli być – ze względu na swoje planowane zapotrzebowanie – wartościami mocy przyłączeniowej niższymi niż 6 kW. Trzeba jednak pamiętać, iż wprowadzając i egzekwując ograniczenia stanowiące o praktyce, Przedsiębiorca będący monopolistą zawęził w sposób nieuprawniony i nieuzasadniony zakres praw wszystkich podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia, gwarantowanych przez przepisy Prawa energetycznego.

Zdaniem Przedsiębiorcy (stanowisko wyrażone w piśmie PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o. z dnia 11 maja 2010 r. na etapie postępowania wyjaśniającego), przyjęte przez niego rozwiązania były korzystne dla podmiotów ubiegających się o przyłączenie. Przedsiębiorca uzasadnił to faktem, iż przykładowo przy nominalnej mocy przyłączeniowej 6 kW i stosowanym zabezpieczeniu 16 A wysokość mocy czynnej faktycznie możliwej do pobierania (do zadziałania bezpiecznika) wynosi 11,1 kW. Wynika stąd, że odbiorca płacąc za daną wielkość mocy przyłączeniowej, ma możliwość poboru mocy większej nawet o 85% w układzie zasilania trójfazowym. W ocenie Prezesa Urzędu powoływane przez Przedsiębiorcę okoliczności nie mają znaczenia w przedmiotowej sprawie. Należy przyjąć, że podmiot ubiegający się o przyłączenie w sposób racjonalny (również przy uzyskaniu ewentualnych porad o charakterze technicznym u samego przedsiębiorstwa energetycznego) ocenia skalę faktycznego planowanego zapotrzebowania na moc optymalizując koszty własne przyłączenia. Wskazane przez Przedsiębiorcę okoliczności nie można uznać za korzyści w przedmiotowej sprawie. Podmioty dotknięte uciążliwością praktyki Przedsiębiorcy nie są bowiem zainteresowane co do zasady (ze względu na przewidywane niskie zapotrzebowanie na moc) możliwością „nieumownego” korzystania z mocy ponadnormatywnej w wymiarze wskazanym przez Przedsiębiorcę i faktycznie z niej nie korzystają.

W toku niniejszego postępowania zwrócono się do kilku podmiotów, które uzyskały w warunkach przyłączenia wydanych przez Przedsiębiorcę moc przyłączeniową na poziomie 6 kW. Celem ankiety było uzyskanie ewentualnych opinii tych podmiotów na temat stosowanej przez Przedsiębiorcę praktyki oraz uzyskanie informacji o cechach technicznych przyłączanych przez te podmioty instalacji. Adresatami ankiety byli wyłącznie przedsiębiorcy (w tym 4 gminy). Żaden z ankietowanych przedsiębiorców nie wyraził opinii, iż przyjęte przez Przedsiębiorcę zasady przyłączeń w ich przypadkach można było uznać za uciążliwe,

choć w niektórych przypadkach ankietowani przedsiębiorcy (dwa przypadki) nie odnieśli się do tej kwestii w żaden sposób informując, iż wnioski o określenie warunków przyłączenia opracowują zewnętrzne biura projektowe. Należy zauważyć w tym kontekście, iż zewnętrzni projektanci występując w kontaktach z Przedsiębiorcą w imieniu swoich zleceniodawców również mieli do czynienia z omawianymi warunkami narzucanymi przez Przedsiębiorcę. Należy więc przyjąć, iż zakres i treść projektu dostosowywali do tychże warunków. Biorąc powyższe pod uwagę, analizując również uzyskane od ankietowanych odbiorców informacje o typach i mocach przyłączanych urządzeń oraz o faktycznych zapotrzebowaniach na moc (por. Gmina Ł., która określiła w poszczególnych analizowanych przypadkach przyłączeń faktyczne zapotrzebowanie na moc od 1,9 kW do 4,2 kW), mając na względzie także charakterystykę zasad przyłączeń stosowanych przez innych operatorów sieci dystrybucyjnych, można w ocenie Prezesa Urzędu mieć uzasadnione wątpliwości, czy określona wielkość mocy przyłączeniowej była w każdym z analizowanych przypadków optymalna dla odbiorców.

Należy podkreślić w tym kontekście, iż po zaniechaniu przez Przedsiębiorcę stosowania zarzucanej praktyki, dwa miesiące później wystąpiono do niego z wnioskiem o określenie warunków przyłączenia w układzie zasilania trójfazowym wskazując moc przyłączeniową poniżej 6 kW. Wniosek i wydane warunki przyłączenia dotyczyły nieruchomości spełniającej rolę pawilonu handlowo-usługowego, zlokalizowanej w Skarżysku-Kamiennej zasilanej przyłączem o mocy 5 kW. Gdyby nie zaniechano stosowania zarzucanej praktyki, wnioskujący o przyłączenie przedsiębiorca zmuszony byłby do wystąpienia o moc przyłączeniową w wielkości 6 kW i tym samym wniesienia opłaty na odpowiednio wyższym poziomie.

Podsumowując powyższe rozważania należy zatem stwierdzić, iż Przedsiębiorca w sposób bezprawny i technicznie nieuzasadniony narzucał odbiorcom uciążliwe warunki umów, określając poziom minimalnej możliwej do przyłączenia mocy w trójfazowym układzie zasilania w wysokości 6 kW.

W związku z powyższym Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia z ww. przesłanek niezbędnych dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję została spełniona.

Kolejną przesłanką niezbędną do wykazania naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest stwierdzenie okoliczności, że podlegające ocenie Prezesa Urzędu uciążliwe warunki przynoszą Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Nieuzasadnione korzyści uzyskiwane przez dominanta powinny odpowiadać narzucanym odbiorcy uciążliwym warunkom umowy. Korzyści wówczas można uznać za nieuzasadnione, jeżeli na tle umowy stwarzają przedsiębiorcy sytuację korzystniejszą aniżeli taka, która odzwierciedla ekwiwalentność w danym i podobnych stosunkach umownych. Orzecznictwo stoi na stanowisku, że korzyści te powinny być osiągnięte kosztem kontrahenta i pozostawać w normalnym związku przyczynowym z narzucanymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umów.

Przyjęte zasady przyłączeń do dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej były dla Przedsiębiorcy źródłem nieuzasadnionych korzyści. Pozwalały one na uzyskiwanie dodatkowych dochodów, poprzez wprowadzenie poziomu minimalnej możliwej do przyłączenia mocy w trójfazowym układzie zasilania w wysokości 6 kW. Wskutek tego podmioty, których faktyczne zapotrzebowania na moc było na poziomie niższym, niż 6 kW, zmuszane były do ponoszenia wyższych kosztów przyłączenia. W niniejszej sprawie korzyści, które uzyskuje Przedsiębiorca kosztem odbiorców łatwo zidentyfikować, gdyż pozostają one w bezpośrednim związku przyczynowym z narzucanymi odbiorcami

uciążliwymi warunkami umów. Jednocześnie, jako że narzucanie odbiorcom minimalnej możliwej do przyłączenia mocy jest bezprawne, uzyskane w wyniku tego korzyści mają charakter nieuzasadniony w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Stwierdzono bowiem, iż z naruszeniem obowiązujących przepisów Przedsiębiorca wymusza na odbiorcach, których faktyczne zapotrzebowanie na moc jest na poziomie niższym od 6 kW, przyjęcie opisanej wyżej zasady określania mocy przyłączeniowej – co jest jednoznaczne z poniesieniem nierzadko znacznie wyższych kosztów po stronie odbiorców, to zaś jest z kolei równoznaczne z uzyskaniem przez Przedsiębiorcę kosztem tych odbiorców nieuzasadnionych korzyści. Korzyścią jest w tym wypadku różnica pomiędzy kwotą, którą odbiorcy w określonych okolicznościach faktycznie płacą za przyłączenie a kwotą, którą by zapłacili w przypadku, gdyby mogli wnioskować o moc przyłączeniową na poziomie faktycznego ich zapotrzebowania.

O tym, że uzyskiwane w omawianych okolicznościach przez Przedsiębiorcę korzyści są nieuzasadnione, świadczą również względy techniczne. Jak ustalono (w drodze zapytań ankietowych skierowanych do przedsiębiorstw energetycznych oraz na podstawie opinii Prezesa URE), operatorzy systemów dystrybucyjnych stosują przyporządkowania między wielkością zabezpieczenia a mocą. Zabezpieczenie pełni funkcję ogranicznika mocy, co ma uniemożliwiać występowanie sytuacji, gdy odbiorca pobiera moc większą niż umowną lub przyłączeniową. Unika się wtedy – według operatorów – stosowania drogich urządzeń do ograniczania mocy dostarczanej, względnie pobierania mocy wyższej niż zadeklarowanej. W przypadku podmiotów zakwalifikowanych do V grupy przyłączeniowej w zdecydowanej większości nie są stosowane wskaźniki poboru mocy maksymalnej, tak więc maksymalna wielkość mocy możliwej do pobrania wynika z wielkości zainstalowanych zabezpieczeń przedlicznikowych. Jest to w praktyce zatem jedyny element, który może ograniczyć pobór wnioskowanej przez podmiot mocy. Analiza uzyskanych od operatorów sieciowych informacji wskazuje, że powszechnie dostępne na rynku są aparaty pełniące funkcje ogranicznika mocy o prądzie znamionowym co najmniej 6A. Zabezpieczenie o tej wielkości pozwala na ograniczenie poboru mocy do poziomu 3,9 kW. Jest to zatem maksymalna moc możliwa do pobierania przy zastosowaniu tej wielkości zabezpieczenia. Jak wskazał jednak R. Sp. z o.o., dla nietypowo małych mocy przyłączeniowych istnieje również możliwość dobrania zabezpieczenia o wartości prądu znamionowego 2A, któremu odpowiada moc maksymalna 1,45 kW. Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień tabelarycznych, operatorzy stosują standardowo zabezpieczenia nie niższe niż 6A. W stosowanym przez Przedsiębiorcę przyporządkowaniu wielkości mocy przyłączeniowych i zabezpieczeń, prąd znamionowy zabezpieczenia wyznaczonego jako minimalne w trójfazowym układzie zasilania wynosił aż 16 A, choć jak ustalono, w typoszeregu dostępnych i stosowanych powszechnie bezpieczników są również aparaty 10 A, 6 A, a nawet 2 A. Istniejące rozwiązania w elektrotechnice pozwalały na uniknięcie wysokich kosztów instalacji typowych urządzeń do ograniczania mocy, a jednocześnie umożliwiały optymalizację kryteriów elastyczności operatora względem faktycznego zapotrzebowania na moc ze strony odbiorców oraz potrzeby ochrony sieci przed przeciążeniami (wynikającymi z przekraczania mocy przez odbiorców).

Nie może uzasadniać stosowania ocenianej praktyki i uzyskiwania tym samym określonych powyżej korzyści fakt, iż zdaniem Przedsiębiorcy ustanowione przez ustawodawcę zasady określania stawek taryfowych za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej powodują nierównomierne rozłożenie obciążeń finansowych ponoszonych przez przyłączane podmioty na budowę przyłączy, zgłaszające zapotrzebowanie na moc na różnym poziomie. Nawet, gdyby w istocie opinia Przedsiębiorcy znajdowała

potwierdzenie w rzeczywistości (kwestia nie została rozwinięta, ani udokumentowana przez Przedsiębiorcę), przyjęcie takiej interpretacji za uzasadnioną oznaczałoby w praktyce uznanie, iż dopuszczalne jest, aby Przedsiębiorca arbitralnie i jednostronnie podejmował działania mające na celu ominięcie obowiązujących przepisów z zakresu Prawa energetycznego i bezprawnie wpływał na kształtowanie praw i obowiązków podmiotów występujących o przyłączenie do sieci (w tym w zakresie wysokości opłat za przyłączenie).

Zdaniem Przedsiębiorcy w praktyce nie występowała potrzeba określania mocy przyłączy poniżej 6 kW, ponieważ jest standardem, że typowe zapotrzebowanie mocy dla mieszkań i domów jednorodzinnych posiadających zasilanie trójfazowe wynosi 12 kW, rzadziej 6, 9 lub 16 kW. W ocenie Prezesa Urzędu, powyższe okoliczności nie mogą uzasadniać stosowania podlegającej ocenie praktyki, ponieważ jej skutki dotyczyć mogą co do zasady inne grupy odbiorców, niż te wskazane przez Przedsiębiorcę, tj. odbiorców zainteresowanych niższym poziomem mocy przyłączeniowej. Zwykle będą to drobni przedsiębiorcy z sektora usług, gminy przyłączające obiekty typu pompownie wody i ścieków lub instalacje oświetlenia ulic, wreszcie konsumenci przyłączający obiekty na nieruchomościach o charakterze rekreacyjnym, nie wykluczając jednak nieruchomości o charakterze mieszkalnym.

Wobec powyższego Prezes Urzędu stwierdził, że przyjęte przez Przedsiębiorcę zasady określania warunków technicznych w zakresie mocy przyłączeniowej przynoszą Przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści.

Tym samym czwarta z ww. przesłanek została spełniona.

Ustalenie przesłanek dla stwierdzenia zaniechania stosowania zarzucanej praktyki

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechania jej stosowania, jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakaz określony w art. 9 ustawy. W takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania (art. 11 ust. 2 ustawy), przy czym ciężar udowodnienia okoliczności świadczących o zaniechaniu stosowania praktyki spoczywa na przedsiębiorcy (art. 11 ust. 3 ustawy).

Jak oświadczył w toku postępowania Przedsiębiorca, ujednotcił on zasady przyłączania nowych odbiorców do sieci dystrybucyjnej na terenie działania swoich oddziałów Zarządzeniem Nr 03/10 Wiceprezesa Zarządu Przedsiębiorcy z dnia 1 września 2010 r. wprowadzającym do stosowania „Instrukcję przyłączania odbiorców do sieci dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A.” Zgodnie z ww. instrukcją dla podmiotów z grupy przyłączeniowej IV, V i VI przyłączanych do sieci o napięciu do 1 kV przy określaniu wielkości zabezpieczenia przedlicznikowego należy się posługiwać zestawieniem przyporządkowań wielkości mocy przyłączeniowej oraz odpowiadającego prądu znamionowego zabezpieczeń przedlicznikowych w układzie zasilania trójfazowym, w którym najniższy przedział mocy określony został od 1 kW do 4 kW.

Bezpośrednie dowody świadczące o faktycznym wprowadzeniu do obrotu zasad regulowanych przez ww. zarządzenie stanowią przedstawione przez Przedsiębiorcę kopie dokumentów: wniosek o określenie warunków przyłączenia do sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia z dnia 2 listopada 2010 r. oraz odpowiadające wnioskowi warunki przyłączenia wydane przez Oddział w Skarżysku-Kamiennej w dniu 2 listopada 2010 r.

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż są podstawy do stwierdzenia zaniechania stosowania zarzucanej praktyki, zgodnie z przesłankami art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ponieważ przedstawione przez Przedsiębiorcę bezpośrednie dowody faktycznego wprowadzenia do obrotu nowych zasad odnoszą się do dnia 2 listopada 2010 r., datę tą należy przyjąć jako termin zaniechania stosowania zarzucanej Przedsiębiorcy praktyki.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w pkt I sentencji.

Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenie kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8, lub naruszenia zakazu określonego w art. 9.

Nakładając karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wziął pod uwagę konieczność ustalenia, czy określone w tym przepisie naruszenie dokonane było co najmniej nieumyślnie. Konieczność brania pod uwagę tej przesłanki w przypadku stosowania kar pieniężnych wynika bezpośrednio z art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Nakładając karę pieniężną, Prezes Urzędu wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, które wskazywać mogą na umyślny charakter naruszeń będących przedmiotem zarzutu w niniejszym postępowaniu. Świadczą o tym następujące okoliczności. Przede wszystkim, z przepisów rozporządzenia systemowego jednoznacznie wynika, że moc przyłączeniowa ustalana jest przez przyszłego odbiorcę energii elektrycznej na poziomie jego faktycznego zapotrzebowania i nie może być zmieniana przez operatora. Przedsiębiorca – jako profesjonalista – ma świadomość powyższego. Co więcej, przyznał on, że z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość rozszerzenia szeregu mocy przyłączeniowych o mniejsze wartości, a więc nie ma co do zasady obiektywnych przeszkód dla uwzględniania wniosków odbiorców określających niższe niż 6 kW wielkości mocy przyłączeniowej. Wprowadzone mimo powyższego kwestionowane zasady przyłączeń Przedsiębiorca zdaje się usprawiedliwiać m.in. faktem, iż podmioty zamawiające moc przyłączeniową o wyższych mocach są nieproporcjonalnie bardziej obciążani kosztami budowy, niż podmioty zamawiające moce niższe. Przedsiębiorca ma przy tym świadomość swojej siły rynkowej, co wynika choćby z faktu, iż jego działalność pozostaje w zakresie stosowanych cen regulowana. Biorąc pod uwagę powyższe, należy przyjąć, iż podejmując podlegające ocenie działania Przedsiębiorca co najmniej godził się z możliwością wystąpienia (choćby w ograniczonym zakresie) skutków swoich działań w postaci stworzenia nieuzasadnionej uciążliwości dla swoich kontrahentów.

Zgodnie z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Wysokość nałożonej kary powinna spełniać funkcję prewencyjną, tj. zapobiegać w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej, a także represyjną, tzn. stanowić reperkusję za jej naruszenie. W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji uznano za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktykę **PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie, w zakresie**

działalności PGE Dystrybucja S.A. Oddziału Skarżysko-Kamienna polegającą na nadużywaniu przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na obszarze województwa świętokrzyskiego oraz części województw mazowieckiego, małopolskiego i łódzkiego, poprzez narzucanie w umowach o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w układzie zasilania trójfazowym minimalnej wartości mocy przyłączeniowej 6 kW, pomimo istnienia warunków technicznych i prawnych dla przyłączy o mocach niższych, co może stanowić przejaw narzucania przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.

W 2010 r. Przedsiębiorca osiągnął przychód w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł, przy czym przychody osiągnięte przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna (powstałego na majątku oraz zachowującego ciągłość ksiąg rachunkowych PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.) w okresie 2010 r. wyniosły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny natury stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia, która determinuje wysokość kwoty bazowej kary będącej odsetkiem uzyskanego przez Przedsiębiorcę w 2010 roku przychodu. Wskazać przy tym należy, iż w kwestii natury naruszenia Prezes Urzędu wyróżnia naruszenia bardzo poważne (do których należy zaliczyć przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, w tym porozumienia cenowe, zmywy przetargowe, podział rynku, kolektywne bojkoty, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku), naruszenia poważne (do których należy zaliczyć przede wszystkim porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów), naruszenia mniej poważne niż wyżej wymienione (naruszenia pozostałe, do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze).

Prezes Urzędu zaliczył przedmiotową praktykę do pozostałych (przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze) naruszeń prawa antymonopolowego. Ważąc wysokość nałożonej kary pieniężnej Prezes Urzędu uwzględnił nie tylko charakter praktyki, ale również skutki, jakie wywołuje ona dla uczestników rynku.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że stosowana przez Przedsiębiorcę praktyka ograniczająca konkurencję miała charakter eksploatacyjny i polegała na wykorzystaniu posiadanej silnej pozycji rynkowej kosztem słabszych uczestników rynku. Niedozwolone działania stosowane przez Przedsiębiorcę były wymierzone we wszystkich potencjalnych kontrahentów zaliczanych do V i VI grupy przyłączeniowej (w tym w szczególności w konsumentów), którzy występowali lub mogli występować do Przedsiębiorcy o wydanie warunków przyłączenia określając zapotrzebowanie na moc w trójfazowym układzie zasilania poniżej 6 kW. Jednocześnie należało wziąć pod uwagę, iż negatywne skutki naruszenia dotknęły lub mogły dotknąć faktycznie niewielkiej liczby kontrahentów Przedsiębiorcy. Liczba przypadków faktycznych przyłączy o mocy 6 kW w trójfazowym układzie zasilania (należy założyć, iż jedynie wśród tych przypadków są takie, w których niektórzy odbiorcy mogli być zainteresowani mocą poniżej 6 kW) w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 lipca 2010 r. stanowił tylko nieco ponad 1% wszystkich przyłączy w grupach przyłączeniowych od IV do VI.

Kierując się naturą przedmiotowego naruszenia Prezes Urzędu ustalił kwotę

wyjściową kary w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) % przychodu Przedsiębiorcy uzyskanego w 2010 r., co odpowiada kwocie wartości 987.855,93 zł.

Kolejno należało ocenić wpływ czynników związanych ze specyfiką rynku i działalności Przedsiębiorcy na wagę naruszenia. Oceniając powyższą przesłankę uwzględniono fakt, iż Przedsiębiorca posiada pozycję dominującą na regionalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej. Jednocześnie jednak wskazać należy, iż funkcjonuje w szczególnym sektorze, jakim jest energetyka, a więc sektorze poddanym regulacji, gdzie podstawy funkcjonowania przedsiębiorcy zostały w dużej mierze ściśle wytyczone przez ustawodawcę. Inaczej mówiąc, Przedsiębiorcy pozostawiono niewielki margines swobody w zakresie możliwości podejmowania działań (w tym w zakresie sposobu kalkulowania kosztów budowy przyłączy i przenoszenia tych kosztów na odbiorców). Podlegające ocenie działania Przedsiębiorcy – jak sam sugeruje – miały w tych warunkach być próbą równoważenia udziałów w kosztach rozbudowy odcinków przyłączeniowych sieci podmiotów o niskim i wysokim zapotrzebowaniu na moc.

Niezależnie od powyższego, podkreślić należy niewielki udział opłat z tytułu przyłączenia w przychodzie przedsiębiorstwa energetycznego oraz fakt, iż przychody całkowite osiągnięte w ramach funkcjonowania oddziału Przedsiębiorcy w Skarżysku-Kamiennej (do 31 sierpnia 2010 r. odrębnej spółki) stanowiły tylko niespełna 15% wartości przychodów Przedsiębiorcy ogółem, co spowodowane jest relatywnie niewielkim zasięgiem geograficznym działania tego oddziału w stosunku do zasięgu działania Przedsiębiorcy.

Powyższe ustalenia, w ocenie Prezesa Urzędu, dają podstawę do zmniejszenia kwoty bazowej kary o 60%, do kwoty 395.142,37 zł.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu wziął pod uwagę fakt, iż praktyka miała długotrwały charakter (znacznie ponad 1 rok). Wobec powyższego Prezes Urzędu uznał za stosowne zwiększanie wymiaru kary o 10%, do kwoty 434.656,61 zł.

W celu ostatecznego ustalenia wymiary kary pieniężnej, należało dokonać również zbadania oraz usystematyzowania okoliczności obciążających lub łagodzących jej wysokość.

W aspekcie okoliczności łagodzących należy wskazać na zaniechanie stosowania praktyki przez przedsiębiorstwo energetyczne. W przedmiotowej sprawie ważną okolicznością w kontekście ustalania wymiaru kary jest fakt, iż praktyka związana była w chwili wszczęcia postępowania z działalnością spółki (tj. PGE ZEORK Dystrybucja Sp. z o.o.), która została następnie rozwiązana, po przejęciu przez Przedsiębiorcę. Przedsiębiorca – wchodząc w prawa i zobowiązania tej spółki – niezwłocznie podjął kroki w kierunku zmiany omawianych zasad ustalania warunków przyłączenia w zakresie wielkości mocy przyłączeniowej.

Nadto należy wskazać jako okoliczność łagodzącą aktywną współpracę Przedsiębiorcy z Prezesem Urzędu w toku postępowania. Umożliwiła ona poczynienie w sposób efektywny szczegółowych ustaleń faktycznych, Przedsiębiorca wykazywał również inicjatywę w informowaniu o okolicznościach nieznanymi Prezesowi Urzędu.

Nie stwierdzono okoliczności obciążających.

Podsumowując należy wskazać, iż kumulacja okoliczności łagodzących powoduje obniżenie kwoty bazowej kary o 40%, tj. do kwoty 260.793,96 zł.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości 260.794 zł stanowiąca ok. (*tajemnica przedsiębiorcy*) % ubiegłorocznego przychodu Przedsiębiorcy i ok. (*tajemnica przedsiębiorcy*) % maksymalnego wymiaru kary przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 1

ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk ograniczających konkurencję na rynku uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna w szczególności spełnić funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy antymonopolowej.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego – (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 98 poz. 1071 ze zm. – zwanym dalej „k.p.a.”) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 k.p.a., a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.

Niniejsze postępowanie antymonopolowe zostało wszczęte z urzędu. W jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I sentencji niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przez Przedsiębiorcę art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją. W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć Przedsiębiorcę kwotą kosztów w wysokości 78 zł (słownie: siedemdziesiąt osiem złotych 00/100).

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Zgodnie z art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, koszty niniejszego postępowania Przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231 000000 w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 i 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Jednak w przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479³² § 1 i 2 k.p.c., oraz art. 264 § 2 k.p.a. w związku z art.

83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie 7 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:
PGE Dystrybucja S.A.
Ul. Garbarska 21A
20-340 Lublin